Gesetz-Sammlung
für die
Königlichen Preußischen Staaten.

ZBIÓR PRAW
dla
Państw Królestwa Pruskiego.

№ 5.

(Nro. 1343.) Allerhöchste Kabinetsorder vom 5ten Februar 1832., enthaltend die Bestätigung der Instruktion über das in Betreff der asiatischen Cholera, in allen Provinzen des Preußischen Staats zu beobachtende Verfahren.

Die Erfahrungen, welche über die asiatische Cholera, seit ihrer Erscheinung, in den davon betroffenen Provinzen der Monarchie gesammelt sind, haben zu Resultaten geführt, die theils eine Aufhebung, theils eine erweiterte Beschränkung der Maaßregeln begründen, welche vor und bei dem Ausbruche der Krankheit eingeleitet, und unter mehrern, später verfügten Modifikationen bisher in Anwendung gebracht worden sind. Ich habe in Folge dieser Erfahrungen, durch die von Mir angeordnete Immediat-Kommission, über das fernerhin zu beobachtende Verfahren, diejenige Instruktion ausarbeiten lassen und genehmigt, welche das Staatsministerium anliegend empfängt, und Ich will, daß, abgesehen von allen entgegenstehenden Ansichten der Aerzte über die zur Zeit noch unerforschte Natur der Krankheit, den Vorschriften dieser unterm 31sten v. M. von dem Chef der Immediat-Kommission vollzogenen Instruktion von Seiten sämmtlicher Behörden und aller Einwohner des Staats pünktlich und bei Vermeidung der gesetzlichen Ahndung nachgelebt werde, weshalb Ich hierdurch noch besonders festsetze:

1) Wider öffentliche Beamte, welche bei Ausführung und Anwendung der Instruktion den Anordnungen derselben vorsätzlich oder aus Fahrlässigkeit

(Nr. 1343.) Najwyższy rozkaz gabinetowy z dnia 5. Lutego 1832., potwierdzający Instrukcją przepisującą postępowanie we wszystkich prowincjach Państwa Pruskiego co się tyczy Cholery.

Doświadczenia, zebrane od zjawienia się Cholery azjatyckiéj w prowincjach Monarchii, które nią były dotknięte, wskazały następnie potrzebę już to zniesienia, już większego ograniczenia środków, przedsięwziętych przed i po wybuchnieniu choroby i wykonywanych dotąd z niektóremi późniéj rozporządzonemi modyfikacjami. W skutku tych doświadczeń, poleciłem ustanowionéj odemnie Kommissyi bezpośredniéj ułożenie Instrukcyi względem dalszego postępowania i zatwierdziłem takową. Przesełając onęż Ministerjo Stanu w załączeniu, mieć chcę, ażeby mimo wszelkie przeciwne zdania lekarzy względem niezgłębionéj dotąd natury téj choroby, przepisów tejże pod dniem 31. z. m. przez Szefa Kommissyi bezpośredniéj podpisanéj Instrukcyi, z strony wszystkich władz i mieszkańców Państwa ściśle i pod uniknieniem kar prawnych dopełniano, w czém jeszcze zosobna niniejszém stanowię:

1) Przeciw urzędnikom publicznym, którzyby przy wykonaniu i zastósowaniu Instrukcyi, z umysłu lub z opieszałości wbrew

entgegen handeln, wird nach den wegen Uebertretung der Amtspflichten vorgeschriebenen Untersuchungsformen und Strafbestimmungen verfahren.

2) Einschwärzungen von Gegenständen, deren Einfuhr aus dem Auslande durch §. 23. der Instruktion untersagt ist, werden nach Maaßgabe der Vorschriften im §. 111. der Zoll und Verbrauchssteuer-Ordnung vom 26. Mai 1818. bestraft.

3) Anderweitige Vergehungen gegen die Festsetzungen der Instruktion sollen als Uebertretung eines Polizeigesetzes zur Untersuchung und Bestrafung gezogen, und in der Regel mit einer Geldbuße von 10 Rthlr. oder 14tägigem Gefängnisse geahndet, diese Strafe insonderheit auch auf denjenigen angewendet werden, der im Falle des §. 9. der Instruktion, von seinem Aufenthaltsorte ohne Paß oder Legitimationskarte abreist, und zu solchen Personen gehört, denen der Paß oder die Legitimationskarte nicht ertheilt werden durfte.

4) Ausnahmen von dieser Regel (Nro. 3.) finden Statt, und es soll eine Geldbuße von 10 bis 50 Rthlr. oder Gefängniß von 14 Tagen bis 6 Wochen gegen diejenigen erkannt werden, welche die im §. 5. angeordnete Anzeige eines Krankheits- oder Todesfalls unterlassen, wenn ihnen bekannt war, daß der Kranke an der asiatischen Cholera gelitten, gegen diejenigen, die mit Verletzung einer, von der Behörde angeordneten Kranken-Isolirung der Vorschriften der §§. 13. 14. zuwider handeln, und gegen den Schiffer, der die im §. 24. angeordnete Anzeige vom Ausbruche der asiatischen Cholera auf seinem Schiffe unterläßt, die Quarantaine verletzt, oder sonst die Vorschriften in den §§. 29. 30. übertritt.

Die von mir genehmigten Ministerial-Erlasse vom 5ten April und 1sten Juni v. J., die nachträglichen Bestimmungen der Immediat-Kommission vom 5ten und 22sten August, 12ten September, 7ten, 16ten und 25. Oktober v. J., so wie Meine wegen der

rozporządzeniom jéj działali, postępować się będzie według form śledzczych i postanowień karnych za wykroczenie przeciw obowiązkom urzędowym przepisanych.

2) Przemycone przedmioty, których wprowadzanie z zagranicy przez §. 23. Instrukcyi jest zakazaném, podlegać będą karom według przepisów §. 111. Regulaminu względem opłat celnych i konsumcyjnych z dnia 26. Maja 1818.

3) Inne wykroczenia przeciw postanowieniom Instrukcyi mają być jako przestąpienie ustawy policyjnéj pociągane do indagacyi i ukarania, i ulegać zwykle karze pieniężnéj 10 Tal. lub 14dniowego więzienia; kara ta ma mianowicie spotkać i tego, ktoby w przypadku §. 9go Instrukcyi, wyjechał z miejsca pobytu swego bez paszportu lub karty legitymacyinéj, a należał do takich osób, którym niemógł być udzielonym paszport lub karta legitymacyjna.

4) Wyjątki od tego prawidła (No. 3.) mają miejsce, i wyrokowaną będzie kara pieniężna 10 do 50 Tal. lub więzienia od 14 dni do 6 tygodni przeciw tym, co zaniedbują przepisanego w §. 5. doniesienia o chorobie lub śmierci, skoro wiedzieli, iż chory dotknięty był cholerą azjatycką; przeciw tym, co narúszając zarządzone przez władzę odosobnienie chorych, postępują wbrew przepisom §§. 13. 14., i przeciw szyprowi, który przepisanego w §. 24. doniesienia o wybuchnieniu Cholery azjatyckiéj na swoim statku zaniedbuje, kwarantanę nadweręża, lub też przepisy §§fów 29. 30. przestępuje.

Zatwierdzone odemnie urządzenia Ministerjalne z d. 5. Kwietnia i 1. Czerwca r. z., następne postanowienia Kommissyi bezpośredniéj z dnia 5. i 22. Sierpnia, 12. Września, 7., 16. i 25. Października r. z., tudzież rozkaz Mój

Legitimationskarten ergangene Order vom 6ten Juni v. J. und die darauf bezügliche Ministerialverfügung von demselben Tage, werden, in soweit sie in die Instruktion vom 31sten v. M. nicht ausdrücklich wieder aufgenommen sind, aufgehoben und außer Kraft gesetzt. Ich beauftrage das Staatsministerium, gegenwärtigen Erlaß nebst der Instruktion und deren Beilage durch die Gesetzsammlung und durch die Amtsblätter der Regierungen zur öffentlichen Kenntniß zu bringen.

Berlin, den 5ten Februar 1832.

Friedrich Wilhelm.

An das Staatsmisterium.

względem kart legitymacyjnych z dnia 6. Czerwca r. z. i ściągające się doń rozporządzenie Ministerjalne tejże daty, znoszą się i moc swą utracają, o ile nie są wyraźnie w Instrukcyi z d. 31. z. m. zamieszczone. Polecam Ministerjo Stanu podanie do wiadomości publicznéj niniéjszego rozkazu wraz z Instrukcją i annexem przez Zbiór Praw i Dzienniki Urzędowe Regencyjne.

Berlin, dnia 5. Lutego 1832.

FRYDERYK WILHELM.

Do Ministerjum Stanu.

Instruktion

über das

in Betreff der asiatischen Cholera, in allen Provinzen des Preußischen Saats zu beobachtende Verfahren.

§ 1.

Orts- und Kreis-Kommissionen.

Da die Natur der Cholera, die Ursachen ihrer Erscheinungen und die Wege ihrer Verbreitung noch immer nicht genügend haben erforscht werden können, so sind in allen Theilen der Monarchie für den besorglichen Fall des Eintritts oder der Wiederkehr dieser Krankheit, vorbereitende Anstalten einzurichten und zu unterhalten, um, wo das Bedürfniß eintritt, sogleich in Thätigkeit gesetzt werden zu können.

Instrukcja

przepisująca

postępowanie we wszystkich Prowincyach Państwa Pruskiego pod względem Cholery azjatyckiéj.

§. 1.

Kommissje miejscowe i powiatowe.

Gdy natura Cholery, przyczyny jéj zjawienia i drogi szerzenia się jéj nie mogły być dotąd należycie docieczone, zaczém we wszystkich częściach Monarchii, na przypadek pokazania się lub powrotu téj choroby, należy poczynić i utrzymywać przygotowawcze urządzenia, aby ich niebawnie użyć można, gdzieby tego potrzeba wymagała.

Wo daher nicht schon Sanitäts-Kommissionen zu diesem Zweck organisirt sind, sind solche überall sogleich und zwar:

a) in allen zu keinem landräthlichen Kreise gehörigen Städten,

b) in allen landräthlichen Kreisen

besondere Sanitätskommissionen in dem Maaße zu bilden, daß das dazu zu wählende Personal unverzüglich in Wirksamkeit treten kann, sobald solches nach verständigem Ermessen der betreffenden Verwaltungsbehörde nöthig wird. Sowohl die schon bestehenden als die noch zu bildenden Sanitätskommissionen bleiben fortdauernd organisirt, bis sie durch eine allgemeine Verordnung wieder aufgehoben werden.

Diese Kommissionen bestehen in den ad a bezeichneten Städten:

aus dem zugleich den Vorsitz führenden Vorstande der Orts-Polizeibehörde;

wo dieselbe nicht zugleich die Orts-Verwaltungsbehörde ist, auch aus dem Vorstande oder einem von demselben zu deputirenden Mitgliede der letztern;

aus einem oder mehreren von der Orts-Polizeibehörde zu bestimmenden Aerzten;

aus mindestens drei von den Vertretern der Kommune (Stadtverordneten oder Gemeinderath) zu erwählenden angesehenen Einwohnern der Stadt;

in Garnisonorten aber außerdem noch aus einem oder mehreren von den Militair-Befehlshabern zu bestimmenden Offizieren.

In den ad b. gedachten Kreisen bestehen sie aus dem den Vorsitz führenden Landrathe oder Verwalter des landräthlichen Amtes, dem Kreis-Physikus und mehreren auf dem Kreistage zu erwählenden Eingesessenen des Kreises.

Gdzie tedy nie są już uorganizowane Kommissje zdrowia w tym celu, należy wszędzie niebawnie, i wprawdzie:

a) we wszystkich do żadnego radczo-ziemiańskiego Powiatu nienależących miastach,

b) we wszystkich radczo-ziemiańskich Powiatach

utworzyć oddzielne Kommissje zdrowia w ten sposób, iżby wybrane tym końcem osoby mogły niezwłocznie rozpocząć swe czynności, skoroby tego właściwe władze administracyjne uznały potrzebę. Tak już utworzone jakoteż mające być utworzonemi Kommissje zdrowia pozostaną tak długo, dopóki przez ogólne postanowienie niebędą uchylone.

Kommissje te składają się w oznaczonych pod *a*. miastach:

ze zwierzchnika władzy policyinéj miejscowéj, który zarazem jest prezydującym;

gdzie taż władza nie jest oraz władzą miejscową administracyjną, ze zwierzchnika tejże lub z jednego jéj prezeń wyznaczonego członka;

z jednego lub więcéj lekarzy, których władza policyjna miejscowa przeznaczy;

z najmniéj trzech znamienitych mieszkańców miasta, obranych przez zastępców gminy (reprezentantów miasta lub radę gminną);

w miejscach garnizonowych zaś prócz tego jeszcze z jednego lub więcéj oficerów, których dowódzca przeznaczy.

W wymienionych pod *b*. Powiatach składają się z prezydującego Radzcy Ziemiańskiego lub administratora urzędu radczo-ziemiańskiego, Fizyka Powiatowego i z kilku na zebraniu powiatowém obranych mieszkańców Powiatu.

Bezirks- und Revier-Kommissionen.

§. 2. In den Kreisen müssen für die einzelnen Ortschaften, von denen jedoch nach dem Ermessen des Landraths mehrere zu einem Bezirk vereinigt werden können, ähnliche besondere Orts- oder Bezirkskommissionen, welche der Kreis-Kommission untergeordnet sind, gebildet werden, und zwar in den Städten durch die Orts-Verwaltungsbehörden, auf dem Lande durch die Landräthe. Die Vorstände der Polizeiverwaltung gehören von selbst zu diesen Kommissionen: auch gebühret selbigen in den Städten der Vorsitz. Ob in größeren Städten, mögen sie nun zu einem Kreise gehören oder nicht, außer der Orts-Sanitäts-Kommission, noch besondere Spezial- (Schutz- oder Revier-) Kommissionen zu bilden, hängt von der Orts-Verwaltungs-Behörde ab. Diese Spezialkommissionen, zu deren jeder wenigstens ein Arzt oder Wundarzt, ein Polizei- oder Kommunal-Beamter und mehrere, von den Vertretern der Kommune zu erwählende Mitglieder der Bürgerschaft, gehören müssen, sind der Ortskommission untergeordnet. Wo das Personal nicht zureicht, können dieselben Aerzte und Beamten gleichzeitig bei mehreren Kommissionen angestellt werden.

Kommissje obwodowe i rewirowe.

§. 2. W Powiatach należy dla pojedyńczych miejsc, z których jednakże, według uznania Radzcy Ziemiańskiego, kilka w jeden obwód połączone być mogą, utworzyć podobne oddzielne Kommissje miejscowe lub obwodowe, które są podrzędne Kommissjom Powiatowym, i wprawdzie w miastach przez władze miejscowe administracyjne, po wsiach przez Radzców Ziemiańskich. Zwierzchnicy administracyi policyjnéj należą tém samém do tych Kommissyy; należy także do nich w miastach prezydencja. Czyli w miastach większych, bądź że należą do Powiatu lub nie, wypada, prócz miejscowéj Kommissyi zdrowia, urządzić jeszcze oddzielne (rewirowe) Kommissje, zawisło od władzy miejscowéj administracyjnéj. Kommissje te specjalne, do których każdéj najmniéj jeden lekarz lub chirurg, jeden urzędnik policyjny lub gminny i kilku, przez zastępców gminy obranych członków miejskich, należeć powinno, są podrzędnemi Kommissyi miejscowéj. Gdzie nie jest dosyć osób, mogą ci sami lekarze i urzędnicy razem przy kilku Kommissjach być ustanowieni.

Obliegenheiten der Kommission, so lange die Krankheit entfernt ist.

§. 3. Dem vorsichtigen und verständigen Ermessen der Verwaltungsbehörden ist es nach §. 1. überlassen, den Zeitpunkt zu bestimmen, wann die vorbereitenden Einleitungen zu den für den Ausbruch der Cholera erforderlichen Anstalten an jedem Orte zu beginnen und zu diesem Zwecke die Sanitäts-Kommissionen in Wirksamkeit zu setzen sind, so wie sie auch bei größerer Annäherung der Gefahr zu bestimmen haben (§. 4.), wann diese vorbereiteten Veranstaltungen immer in möglichst zu beschränkendem, die Verhältnisse des Orts berücksichtigendem Maaße, in Thätigkeit gesetzt werden müssen. In der ersten Periode beschränkt sich die Wirksamkeit der Sanitätskommissionen hauptsächlich darauf:

Powinności Kommissji, dopóki choroba jest oddaloną.

§. 3. Podług §. 1. zostawioném jest przezorności i rozwadze władz administracyjnych, oznaczyć czas, kiedy w każdém miejscu rozpocząć należy przygotowawcze środki do potrzebnych na przypadek wybuchnienia Cholery urządzeń i powołać tym końcem do urzędowania Kommyssje zdrowia, jak równie przy większém zbliżaniu się niebezpieczeństwa rozporządzić (§. 4.) kiedy te przygotowane urządzenia powinny zacząć działanie, a to w sposobie, który zawsze ile możności trzeba ograniczyć, z przynależytą na stósunki miejscowe uwagą. W pierwszym okresie ogranicza się szczególniéj na tém działalność Kommissyy zdrowia:

daß dieselben auf den Gesundheitszustand des Orts oder Bezirks, für welchen sie gebildet sind, im Allgemeinen wachen;

alle Ursachen, welche die Empfänglichkeit für die Krankheit vermehren, wohin z. B. Unreinlichkeit in jeder Beziehung, Mangel an geräumigen Wohnungen, reiner Luft, gesunden Nahrungsmitteln und warmer Bekleidung gehört, möglichst entfernen;

das Publikum über die Symptome der Krankheit und das bei deren Ausbruch zu beobachtende Verfahren mit umsichtiger Schonung belehren;

die für den Fall des Ausbruchs der Krankheit erforlichen Heil- und Verpflegungsanstalten ermitteln und deren Einrichtung vorbereiten und

die Polizeibehörden überhaupt in allen, die Verhütung des Ausbruchs und der Verbreitung der Krankheit betreffenden Angelegenheiten unterstützen.

Da, wo die erforderlichen Vorbereitungen Kommunalmittel in Anspruch nehmen, haben die Sanitäts-Kommissionen sich darüber mit der Kommunalbehörde zu vernehmen, und ihr die, nach den Lokalverhältnissen zweckmäßigste Erledigung derselben, anheim zu geben; wenn diese Behörde sich aber hierbei säumig bezeigen sollte, unverzüglich der vorgesetzten Behörde Anzeige zu machen und Remedur nachzusuchen.

Desgleichen bei größerer Annäherung.

§. 4. Bei größerer Annäherung der Gefahr werden die Sanitäts-Kommissionen nicht nur im Allgemeinen zu einer erhöhten Aufmerksamkeit und Fürsorge hinsichtlich des Gesundheitszustandes verbunden, sondern auch berechtigt und verpflichtet, selbstständig, in den Grenzen der Lokal-Polizeigewalt, die erforderlichen sanitätspolizeilichen Anordnungen zu treffen, namentlich aber, die Einrichtung zweckmäßiger, nicht zu entfernt gelegener und gehörig vertheilter Krankenanstalten, die Beschaffung der nöthigen Arzneimittel und Utensilien, desgleichen die Ermittelung des erforderlichen Personals an Aerzten, Krankenwärtern 2c. schleu-

ażeby w ogólności czuwały nad stanem zdrowia miejsca lub obwodu, dla którego są utworzone;

żeby ile możności usuwały wszelkie przyczyny, ułatwiające tém bardziéj przystęp choroby, do których np. nieczystość w każdym względzie, niedostatek przestwornych mieszkań, czystego powietrza, zdrowych pokarmów i ciepłéj odzieży należy;

oświecać rostropnie publiczność względem symptomatów choroby i jak postępować należy na przypadek jéj wybuchnienia;

obmyślić na ten przypadek potrzebne zakłady leczenia i pielęgnowania i przygotować urządzenie onychże, i

wspierać zgoła władze policyjne we wszelkich interesach, tyczących się zapobieżenia wybuchowi i szerzeniu się choroby.

Tam, gdzie potrzebne przygotowania wymagają przyłożenia się z strony gminy, porozumieją się o to Kommissje zdrowia z władzą gminną i zostawią jéj najdogodniejsze załatwienie tego w miarę stósunków miejscowych; gdy zaś władza ta opieszałą się w tém okazała, niebawnie donoszą przełożonéj władzy i wnosić będą o zaradzenie.

To samo, gdy się bardziéj przybliża.

§ 4. Gdy się większe zbliża niebezpieczeństwo, powinny kommissje zdrowia nietylko w ogólności zwracać podwojoną uwagę i troskliwość na stan zdrowia, ale też są mocne i obowiązane, przedsiębrać samodzielnie, w granicach władzy miejscowéj policyjnéj, potrzebne środki, jakich policja lekarska wymaga, mianowicie zaś, pospieszyć jak najbardziéj z urządzeniem dogodnych, nie zbyt odległych i należycie podzielonych miejsc dla chorych, z obmyśleniem potrzebnych lekarstw i sprzętów, niemniéj z wystaraniem się

nigst zu vollenden, ferner für besondere Begräbnißplätze, Falls solche nach den unten folgenden Bestimmungen überhaupt nöthig seyn möchten, zu sorgen.

Fortsetzung.

§. 5. Sobald der im §. 4. gedachte Fall eingetreten und durch die Ortskommission zur Kenntniß des Publikums gebracht ist, sind alle Familienhäupter, Hauswirthe und Medizinalpersonen schuldig, von jedem in ihrer Familie, ihrem Hause und ihrer Praxis vorkommenden, der Cholera verdächtigen oder auch nur plötzlich eingetretenen, Erkrankungs- oder Todesfalle, der betreffenden Revier-, Orts- oder Bezirkskommission ungesäumt, schriftlich oder mündlich, Anzeige zu machen, und diese muß alsdann den Fall durch den Kommissionsarzt oder eine andere Medizinalperson, wo es irgend möglich ist, näher untersuchen lassen.

Die Beerdigung des Todten darf in einem solchen Falle, nur auf die schriftliche Erlaubniß des Arztes erfolgen. Konnte eine ärztliche Untersuchung nicht Statt finden, so ist zur Beerdigung die Erlaubniß des Ortsvorstehers erforderlich.

Auch müssen sich alsdann alle Sanitätskommissionen, deren Mitglieder an einem Orte wohnen, täglich, die übrigen aber wenigstens zweimal wöchentlich, zu einer bestimmten Zeit, zu etwa nöthigen Berathungen versammeln, und wöchentlich wenigstens einmal der vorgesetzten Behörde, mithin die städtischen Spezialkommissionen der Ortskommission, die Orts- und Bezirkskommissionen in den landräthlichen Kreisen der Kreiskommission, und diese, so wie die unmittelbaren städtischen Sanitätskommissionen wieder der Provinzialregierung, letztere aber dem Oberpräsidenten, Bericht über den Gesundheitszustand erstatten.

Schutzvereine.

§. 6. Außer den Gesundheitskommissionen sind bei Annäherung der Gefahr eines Ausbruchs der Cholera nach dem Ermessen der Verwaltungsbehörde in den Städten auch Schutzvereine zu organisiren, welche unter besonderen dazu bestellten Vorstehern die Verpflich-

o potrzebnych lekarzy, posługaczy dla chorych i t. d., dalej przysposobić osobne pogrzebowiska, skoroby takowe według niżéj umieszczonych postanowień potrzebnémi były.

Dalsze działania.

§. 5. Skoro się objawi wspomniony w §. 4. przypadek i zostanie podanym do wiadomości publicznéj przez Kommissją miejscową, powinnością jest wszystkich naczelników familii, gospodarzy domów i lekarzy, donieść niezwłocznie o każdym w ich familii, w ich domu i w ich praktyce wydarzonym przypadku choroby lub śmierci, podejrzanym o cholerę lub też tylko nagle zaszłym, właściwéj rewirowéj, miejscowéj lub obwodowéj kommissji, na piśmie lub ustnie, a ta winna wydarzenie to przez lekarza kommissyjnego lub inną osobę lekarską, gdzie to nastąpić może, kazać bliżéj rozpoznać.

Pogrzebanie zmarłego może w takowym przypadku tylko za lekarza pozwoleniem na piśmie, nastąpić. Jeżeli rozpoznanie lekarskie niemogło mieć miejsca, potrzebném jest na to zezwolenie zwierzchnika miejscowego.

Powinny także wówczas Kommissje zdrowia, których członkowie w miejscu mieszkają, zgromadzać się codziennie, inne zaś najmniéj 2 razy w tydzień, o pewnym czasie, dla potrzebnych naradzeń, i co tydzień przynajmniéj raz przełożonéj władzy, a zatém miejskie Kommissje specjalne Kommissji miejscowéj, Kommissje miejscowe i obwodowe w Powiatach Kommissyi powiatowéj, a ta równie jak bezpośrednie miejskie Kommissje zdrowia Regencji prowincjalnéj, ostatnia zaś Naczelnemu Prezesowi, zdawać sprawę o stanie zdrowia.

Związki zachowawcze.

§. 6. Prócz Kommissyy zdrowia trzeba w razie zbliżenia się niebezpieczeństwa wybuchu Cholery, w miarę uznania władzy administracyjnéj urządzić po miastach także związki zachowawcze, które zostając pod ustanowiony-

nung übernehmen, die Sanitätskommissionen und Polizeibehörden, nach näherer Anweisung derselben, in deren Bemühungen für die Erhaltung des Gesundheitszustandes zu unterstützen, überhaupt auf Ausführung aller sanitätspolizeilichen Vorschriften, während der Dauer der Gefahr, und noch mehr nach dem Ausbruche der Krankheit zu wachen, auch sich den zu diesem Behufe erforderlichen Dienstleistungen, soweit sie nicht mit einem unmittelbaren Verkehr mit Kranken verbunden, oder nicht auf andere Weise zweckmäßig zu beschaffen sind, zu unterziehen, wenn die Sanitätskommission in Uebereinstimmung mit der Ortsverwaltungs-Behörde solches für nöthig hält. Der Vorsteher des Schutzvereins wird durch seine desfallsige Ernennung zugleich Mitglied der Orts-Sanitätskommission.

Wo mehrere besondere Revier- (Schutz-) Kommissionen existiren, ist auch der Schutzverein in Abtheilungen zu theilen und jeder Revier-Kommission ein Abtheilungsvorsteher, welcher allenfalls auch bei mehreren derselben fungiren kann, beizugeben.

Die Wahl und Zahl der Mitglieder der Schutzvereine und deren Vorsteher bleibt den Orts-Obrigkeiten überlassen, sie dürfen aber dabei nur auf solche Ortseinwohner Rücksicht nehmen, welche das Amt nicht gegen Entgelt, sondern aus reinem Bürgersinne übernehmen und deren Persönlichkeit dafür Bürgschaft leistet.

Obliegenheiten der Kommissionen bei dem Ausbruche der Cholera.

§. 7. Auf die erste Nachricht davon, daß Jemand im Orte an der asiatischen Cholera erkrankt oder verstorben sei, hat die betreffende Revier-, Orts- oder Bezirks-Kommission, das wirkliche Daseyn der Krankheit durch ihren Arzt konstatiren zu lassen, und wenn das Gutachten desselben die Nachricht bestätigt, außer den übrigen und nach den unten folgenden Bestimmungen zu ergreifenden Maaßregeln unverzüglich davon ihrer unmittelbar vorgesetzten Behörde und der Provinzialregierung, Anzeige zu machen; auch Abschrift

przełożonymi biorą na siebie obowiązek, wspierać Kommyssje zdrowia i władze policyjne, podług bliższéj ich instrukcyi, w zabiegach onychże około zachowania stanu zdrowia, zgoła czuwać nad dopełnieniem wszelkich przepisów policyi lekarskiéj, w ciągu trwania niebezpieczeństwa, a jeszcze bardziéj po wybuchnieniu choroby, zajmować się także potrzebnemi tym końcem posługami, o ile takowe niemają bezpośredniéj z chorymi styczności, lub nie mogą być w inny sposób dogodnie dopełnionemi, skoro tego Kommissja zdrowia w porozumieniu z miejscową władzą uzna potrzebę. Przełożony związku zachowawczego, przez swą na to nominacją, staje się zarazem członkiem Kommissji miejscowéj zdrowia.

Gdzie jest więcéj oddzielnych Kommissyy rewirowych (zachowawczych), trzeba także związek zachowawczy podzielić na oddziały i przydać każdéj Kommissyi rewirowéj Starszego oddziałowego, który w razie potrzeby może te obowiązki przy kilku Kommissjach sprawować.

Wybór i liczba członków związków zachowawczych zostawia się Władzom miejscowym; winny one jednakże mieć w téj mierze na uwadze tych tylko mieszkańców miejscowych, którzy przyjmą ten urząd nie za zapłatą, lecz z czystego obywatelstwa, i których osobistość za to ręczy.

Powinności Kommyssyy przy wybuchnieniu Cholery.

§. 7. Na pierwszą wiadomość, iż ktokolwiek w miejscu zachorował lub umarł na Cholerę azjatycką, powinnością jest właściwéj Kommissji rewirowéj, miejscowéj lub obwodowéj, przekonać się przez swojego lekarza o istotnem pokazaniu się téj choroby, i jeżeli opinia jego potwierdzi tę wiadomość, prócz innych i podług niżéj zawartych postanowień, przedsięwztętemi być mających środków, donieść o tém niezwłocznie swéj bezpośrednio

derselben an den Ober-Präsidenten einzusenden, und die Bewohner des Orts davon in Kenntniß zu setzen.

Sobald dem ersten Erkrankungsfalle ein zweiter oder wohl gar ein dritter nachfolgt, sind die Sanitäts-Kommissionen schuldig, außer den erneuerten Berichten an die vorgesetzten Behörden, auch den benachbarten Sanitätskommissionen schleunigst auf geeignete Weise von der Erscheinung der Krankheit Nachricht zu geben, die Oberpräsidenten und Provinzialregierungen aber verpflichtet, selbige durch die öffentlichen Blätter zur Kenntniß des Publikums zu bringen.

przełożonéj władzy i Regencyi prowincjalnéj, niemniéj kopią doniesienia przesłać Naczelnemu Prezesowi, i zawiadomić o tém mieszkańców miejsca.

Skoro po pierwszym przypadku choroby wydarzy się drugi lub wcale trzeci, powinny Kommissje zdrowia, prócz ponowienia raportów do władz przełożonych, zawiadomić także sąsiednie Kommissje zdrowia jak najprędzéj w dogodnym sposobie o zjawieniu się choroby, a z strony Naczelnych Prezesów i Regencyy Prowincjalnych publiczność powinna być o tém przez pisma publiczne uwiadomioną.

Journalführung und Bericht-Erstattung während der Dauer der Krankheit.

§. 8. Von dem ersten, als Cholera konstatirten Erkrankungs- oder Todesfalle an, hat die Sanitäts-Kommission Einrichtungen zu treffen, daß in ihrem Lokale zu jeder Zeit, wenigstens ein Mitglied anwesend sei, welches bei Gefahr im Verzuge so befugt als verpflichtet ist, die erforderlichen Anordnungen sogleich zu treffen. Auch ist durch den Arzt der Kommission ein Journal über alle Cholerakranke zu führen, in welchem der Name, das Alter, die Religion, der Stand oder das Gewerbe und die Wohnung des Kranken, so wie der Zeitpunkt der Erkrankung und die muthmaaßliche Veranlassung zu derselben angegeben, außerdem aber vermerkt werden muß, wo und durch wen der Kranke behandelt werde, und wann er genesen oder gestorben sei.

Auch ist darin täglich die Zahl der vom vorigen Tage übrig gebliebenen, so wie die Zahl der neu hinzugekommenen Kranken, imgleichen der genesenen und verstorbenen, summarisch anzugeben, auch die Witterung zu vermerken, und wöchentlich zweimal ein solcher summarischer Extrakt an die Provinzialregierung einzusenden und zwar von den Kommissionen, welche unmittelbar unter derselben stehen, direkt, sonst aber durch die nächst vorgesetzte Orts- oder Kreis-Kommission.

Prowadzenie dziennika i zdawanie raportów w ciągu trwania choroby.

§. 8. Od chwili pierwszego, uznanego za Cholerę, przypadku choroby lub śmierci, powinna Kommissja zdrowia tak urządzić rzeczy, iżby w jéj lokalu każdego czasu był przytomnym jeden przynajmniéj członek, mocen i obowiązany, przy niebezpieczeństwie z przewłoki, niebawnie potrzebne przedsiębrać środki. Lekarz Kommissji powinien prowadzić dziennik wszystkich chorych na Cholerę, w którym zapisywać należy nazwisko, wiek, religią, stan lub proceder i mieszkanie chorego, to samo czas zachorowania i domysłowy powód choroby, prócz tego zaś nadmienić należy, gdzie i przez kogo chory był opatrywanym, i kiedy wyzdrowiał lub umarł.

Należy także w nim codziennie wyrażać summarycznie liczbę pozostałych z przeszłego dnia, oraz liczbę nowo przybyłych chorych, to samo wyzdrowiałych i zmarłych, nadmienić także stan powietrza, i przesełać dwa razy co tydzień takowy summaryczny wyciąg Regencji Prowincjalnéj i wprawdzie przez Kommissje, bezpośrednio pod nią zostające, wprost, inaczéj zaś przez pośrednictwo najbliższéj przełożonéj Kommissyi miejscowéj lub powiatowéj.

Wirkungen der Erklärung, daß ein Ort angesteckt sei und Dauer derselben.

§. 9. Mit dem nach §. 7. konstatirten Daseyn der Cholera an einem Orte tritt dieser in die Kategorie der infizirten, und bleibt darin, bis nach der Beerdigung oder der vollständigen Genesung des letzten Kranken 10 volle Tage verstrichen, und alle vorgeschriebenen Reinigungen bewirkt sind, ohne daß sich ein neuer Erkrankungsfall ereignet hätte.

Während dieses Zeitraums dürfen überhaupt an solchen Orten nur solche Reisepässe und Legitimationskarten ausgegeben werden, in denen das Daseyn der Cholera am Orte gewissenhaft angegeben ist, und auch diese nur an solche Personen, denen die betreffende Revier-, Orts- oder Bezirks-Kommission bescheinigt hat, daß sie jetzt noch gesund, auch, soweit der Kommission es bekannt ist, in den letzten 5 Tagen mit keinem Cholerakranken in irgend einem unmittelbaren Verkehr gewesen sind, oder in einem Hause gewohnt haben, worin während dieser Zeit Cholerakranke sich befanden.

Verhütung ungewöhnlicher Anhäufungen von Menschen.

§. 10. Während des Bestehens der Krankheit an einem Orte, haben die Sanitätskommissionen alle ungewöhnliche Anhäufungen von Menschen auf einen engen Raum, möglichst zu verhüten. Breitet sich die Krankheit erheblich aus, so können die Ortskommissionen nach Umständen auch die Schließung der öffentlichen Vergnügungs- und andern Versammlungsorte, mit Ausschluß der Kirchen, ingleichen die Aufhebung der Wochenmärkte anordnen, oder geeignete Modifikationen, Behufs der Verminderung der Gefahr der Ansteckung, vorschreiben. Jahrmärkte können nur auf Veranlassung des Ober-Präsidenten der Provinz, Messen nur durch Verfügung der betreffenden Ministerien aufgehoben werden.

Bestimmungen über den Schulbesuch.

§. 11. Hinsichtlich der Schulen sollen zwar die gesetzlichen Bestimmungen, den Schulbesuch betreffend, in keinem von der Cholera infizirten Orte zur strengen

Skutki oświadczenia, iż miejsce którekolwiek jest zarażone i trwanie tychże.

§. 9. Z uznaniem według §. 7. exystencyi Cholery w którémkolwiek miejscu, przechodzi takowe do kategoryi miejsc zarażonych, i pozostaje w niéj, dopóki od pochowania lub zupełnego wyzdrowienia ostatniego chorego 10 spełna dni nieupłynie, i dopóki nie będą uskutecznione wszystkie przepisane czyszczenia, a tymczasem nikt na nowo niezachorował.

W przeciągu tego czasu wolno w tych miejscach wydawać tylko takie paszporta i karty legitymacyjne, w których sumiennie wymieniono, iż w miejscu panuje Cholera, a i te takim tylko osobom, którym poświadczyła właściwa Kommissja rewirowa, miejscowa lub obwodowa, iż jeszcze dotąd są zdrowe, i że, o ile Komissyi wiadomo, w ostatnich 5 dniach z żadnym chorym na Cholerę w bezpośredniéj nie zostawały styczności, ani mieszkały w domu, w którymby kto w tym czasie na Cholerę chorował.

Zapobieganie niezwyczajnemu gromadzeniu się ludzi.

§. 10. W ciągu panowania Cholery, powinny Kommissje zdrowia zapobiegać ile możności wszelkiemu niezwyczajnemu gromadzeniu się ludzi w ciasném miejscu. Jeżeli się choroba znacznie rozszerzy, mogą Kommissje miejscowe, w miarę okoliczności, zarządzić także zamknięcie publicznych miejsc zabaw i innych zgromadzeń, wyjąwszy kościoły, oraz uchylenie targów, lub prepisać stósowne modyfikacje, końcem zmniejszenia niebezpieczeństwa zarazy. Jarmarki mogą tylko z rozporządzenia Naczelnego Prezesa Prowincyi, jarmarki walne tylko z rozporządzenia właściwych Ministerstw być uchylone.

Przepisy względem odwiedzania szkół.

§. 11. Co się tyczy szkół, przepisy prawa względem odwiedzania szkół, nie mają wprawdzie w żadném od Cholery zarażoném

Anwendung kommen, doch soll auch die gänzliche Schließung der Schulen nicht ohne dringende Noth erfolgen, und nur von der Sanitätskommission besonders darauf gewacht werden, daß in den Schulzimmern stets eine reine Luft erhalten und die Ueberfüllung vermieden werde.

Behandlung der Kranken

a) im Allgemeinen.

§. 12. Bei der Behandlung der Cholerakranken kommt es vor allem darauf an, ihnen die schleunigste und zugleich dauernd wirksamste Hülfe zu gewähren.

Die Beurtheilung, ob ihnen diese in ihrer Wohnung oder in einer zu diesem Zwecke eingerichteten Krankenanstalt am angemessensten zu Theil werden kann, hängt hauptsächlich von dem Krankheitszustande, der Beschaffenheit der Wohnung und den sonstigen Verhältnissen des Kranken, imgleichen von der Einrichtung und Entfernung der Krankenanstalt ab; doch darf in der Regel kein Kranker wider den Willen des Familienhaupts aus seiner Wohnung entfernt werden, und in zweifelhaften Fällen darf solches immer erst auf den Beschluß der betreffenden Revier- oder Ortskommission geschehen, welche übrigens jedenfalls im Voraus dafür zu sorgen hat, daß der Transport auf eine für den Kranken nicht gefährliche, und jedes Aufsehen vermeidende Weise, durch besondere, zu diesem Behufe anzustellende, mit den nöthigen Vorsichtsmaaßregeln bekannt zu machende, und nach jedesmaliger Beendigung ihres Geschäfts zu desinfizirende Personen, bewirkt werde. Wie diese und alle im Verfolg dieser Instruktion noch vorgeschriebenen Desinfektionen zu bewirken sind, ist in der hier beiliegenden Anweisung bestimmt.

b) wenn der Kranke in seiner Wohnung bleibt.

§. 13. Will und kann der Kranke in seiner Wohnung bleiben, so hängt auch die Wahl des Arztes in sofern von ihm und seinen Angehörigen ab, als er überhaupt die Kosten seiner Krankheitspflege selbst zu tragen im Stande ist; der Kommissionsarzt ist aber jedenfalls befugt und verpflichtet, die Befolgung der sanitätspolizeilichen Vorschriften zu kontrolliren, wofür übrigens aber auch der behandelnde Arzt verantwort-

miejscu ściśle być wykonywane, wszakże nawet bez nagłéy potrzeby, nie mają być całkiém zamknięte szkoły, i tylko Kommissje zdrowia mają szczególniéj nad tém czuwać, ażeby w izbach szkolnych czyste zawsze było powietrze i unikano przepełnienia.

Starania około chorych:

a) w ogólności.

§. 12. Przy dokładaniu starań około chorych na Cholerę zależy nadewszystko na niesieniu im najśpieszniejszéj i najskuteczniejszéj pomocy.

Rozpoznanie, czyli takową najdogodniéj odbierać mogą w swém pomieszkaniu lub w urządzonym na to domu dla chorych, zawisło szczególniéj od stanu choroby, pomieszkania i od innych stósunków chorego, niemniéj od urządzenia i odległości domu chorych; wszakże niewolno chorego wbrew woli głowy familii oddalać z jego pomieszkania, a w wątpliwych przypadkach może to nastąpić tylko za uchwałą właściwéj Kommissyi rewirowéj lub miejscowéj, która zresztą powinna się na każdy przypadek naprzód starać, ażeby przeniesienie uskutecznionem zostało w sposobie niewystawiającym chorego na niebezpieczeństwo i najmniéj nierażącym, przez ustanowione tym końcem osoby, obznajmione z potrzebnemi środkami ostrożności; osoby te po każdéj podobnéj czynności powinny być oczyszczone. Jak te i wszelkie w następstwie téj funkcyi przepisane czyszczenia mają być uskutecznione, powiedziano w dołączonéj tu skazówce.

b) gdy chory w swém pomieszkaniu zostaje.

§. 13. Jeżeli chory chce i może w swojém pozostać zamieszkaniu, wolno mu i należącym jego wybrać także lekarza, skoro jest w stanie ponosić koszta swéj kuracyi; zawsze jednak lekarz Kommissyi jest mocen i obowiązany, dozierać przestrzegania przepisów policyi zdrowia, za co zresztą i opatrujący lekarz jest odpowiedzialnym. Ostatniego jest także powin-

lich bleibt. Letzterem liegt zugleich ob, die Orts- (oder Revier-) Sanitätskommission unverzüglich von dem Krankheitsfall zu benachrichtigen, damit diese die im §. 14. bestimmten Anordnungen treffen könne.

Absonderung der Kranken.

§. 14. Die Anordnungen haben den Schutz und die Sicherstellung der übrigen Bewohner des Hauses und der Nachbarschaft zum Zwecke, und bestehen:

a) in der Absonderung des Kranken und seiner nächsten Umgebung,

b) in dem anzuwendenden Reinigungsverfahren.

Da in vielen Fällen die Erfahrung gemacht worden ist, daß an Orten, wo zu einer schleunigen und sorgfältigen Absperrung des ganzen Hauses geschritten ward, in welchem der erste Erkrankungsfall sich ereignete, die Krankheit sich nicht weiter verbreitet hat, so werden die Sanitätskommissionen wohl thun, solche Absperrungen da, wo sie mit keinen besondern Schwierigkeiten verknüpft seyn sollten, in den ersten Erkrankungsfällen versuchsweise zu unternehmen. Es wird solches namentlich auf dem Lande und in wenig bewohnten Häusern oft thunlich seyn. Außerdem aber und überall, wo eine Unterdrückung der Krankheit gleich bei ihrem Entstehen nicht hat gelingen wollen, ist die Absonderung des Kranken weder auf das ganze Haus noch unbedingt auf ganze Wohnungen auszudehnen; vielmehr kann solche auf einen Theil der letztern beschränkt werden, sobald dieser die nöthigen Bedingungen erfüllt. Dies ist allenthalben der Fall, wo der zu isolirende Theil des Hauses oder auch nur einer Wohnung so beschaffen ist, daß er von den übrigen in demselben Hause befindlichen bewohnten Räumen ganz abgesondert werden kann, und also einen eigenen, nicht durch andere bewohnte Zimmer führenden Eingang besitzt oder sogleich erhalten kann. In vielen Fällen, wo die Lokalität an sich die Beschaffung eines solchen isolirten Raumes nicht zulässig macht, wird solches durch freiwillige zeitige Entfernung oder Ausmiethung einzelner Personen bewirkt werden können.

nością, zawiadomić niezwłocznie Kommissją miejscową (lub rewirową) zdrowia o przypadku choroby, aby ta zająć się mogła przepisanemi w §. 14. środkami.

Odosobnienie chorych.

§. 14. Środki te mają za cel ochronę i zabezpieczenie innych mieszkańców domu i sąsiadów, i polegają:

a) na odosobnieniu chorego i otaczających go najbliżéj osób;

b) na używaniu sposobów czyszczenia.

Ponieważ w wielu przypadkach doświadczono, iż w miejscach, gdzie przedsięwzięto śpieszne i troskliwe odosobnienie całego domu, w którym pierwszy wydarzył się przypadek choroby, taż nierozszerzyła się daléj, zaczém Kommissje zdrowia dobrze uczynią, przedsiębiorąc za pierwszym przypadkiem choroby na próbę takowe odosobnienia tam, gdzieby to bez szczególnych trudności uskutecznić się dało. Będzie to można przedsięwziąść mianowicie po wsiach i po domach mało za mieszkanych. Prócz tego zaś i wszędzie, gdzie choroba niemogła zaraz w samym początku być zniszczoną, nietrzeba odosobnienia chorego ani na cały dom ani bezwarunkowo na całe pomieszkania rozciągać; owszém ograniczyć je można na jednę część ostatnich, skoro ta potrzebnych dopełnia warunków. Da się to osiągnąć wszędzie, gdzie mająca być odosobnioną część domu lub też tylko pomieszkania tak jest urządzona, iż od innych w tymże domu zamieszkanych lokalów może być zupełnie oddzieloną, a zatém własny, nie przez inne zamieszkane izby prowadzący wchód posiada lub zaraz otrzymać może. W wielu przypadkach, gdzie lokalność sama z siebie niedopuszcza obmyślenia takiego odsobnionego miejsca, będzie to można uskutecznić przez dobrowolne i wczesne oddalenie pojedyńczych osób lub najęcie im innego mieszkania.

Es wird sodann der Kranke selbst mit den zu seiner Wartung und Pflege erforderlichen Personen und denjenigen seiner Angehörigen, die sich nicht von ihm trennen wollen, von den sämmtlichen übrigen Bewohnern des Hauses in der Art abgesondert, daß jede unmittelbare Kommunikation mit denselben, so wie jeder unmittelbare Verkehr nach außen, sicher dadurch verhindert wird.

Die übrigen mit dem Kranken nicht zugleich abgesonderten Bewohner des Hauses, die zu dem Hausstande des Kranken gehören, so wie alle andere Personen, welche bis dahin mit demselben in Verbindung gekommen sind, müssen sowohl hinsichtlich ihrer Person als auch ihrer Kleider vorschriftsmäßig desinfizirt werden, wonach ihnen der freie Verkehr mit Andern ohne Weiteres zu verstatten ist.

Den Orts- (oder Revier-) Sanitätskommissionen liegt die Ausführung und Aufrechthaltung dieser Maaßregeln zunächst ob; die Mittel, welche sie dazu anwenden wollen, bleiben ihrem Ermessen, unter billiger und humaner Berücksichtigung der individuellen Verhältnisse, überlassen. Die Ortspolizei-Behörde hat außerdem die Ausführung aller dieser Schutzmaaßregeln zu kontrolliren.

Wenn, während der Dauer der Absonderung des Krankenzimmers, Jemand von den, mit den Kranken isolirten Personen, die Wohnung aus triftigen Gründen verlassen muß; so darf dies nur mit Vorwissen und unter Genehmigung der Sanitätskommission oder eines von ihr Beauftragten geschehen, welchem dann die Veranlassung zu der erforderlichen Desinfektion des austretenden Individuums obliegt, ehe demselben der freie Verkehr gestattet werden kann. Gleiches gilt von der Zulassung aller derer, welche in dringenden Geschäften, oder aus andern persönlichen Interessen den Cholerakranken oder die ihn umgebenden Personen in der abgesperrten Wohnung aufzusuchen und mit ihnen in Kommunikation zu treten, genöthigt sind. Nur die den Kranken besuchenden Aerzte und Geistlichen sind zu jeder Zeit, ohne vorherige Genehmigung der Sanitätskommission, so wie die Mitglieder der Kommission

Potém chory z potrzebnemi do jego posług i pielęgnowania osobami i należącymi, którzyby tię niechcieli od niego odłączyć, odosobnia się od wszystkich innych mieszkańców domu w ten sposób, iżby się przezto zapobiegło należycie wszelkiéj bezpośredniéj z nimi styczności, równie jak wszelkiéj bezpośredniéj kommunikacyi zewnątrz domu.

Innych z chorym nieodosobnionych razem mieszkańców domu, należących do gospodarstwa chorego, to samo wszystkie inne osoby, które aż do téj chwili miały z nim styczność, trzeba tak co się tyczy ich osób jakoteż ich odzieży w przepisanym sposobie oczyścić, poczém dozwolić im należy wolnéj z innymi kommunikacyi.

Przedewszystkiém należy do miejscowyeh (lub rewirowych) Kommissyy zdrowia zająć się wykonaniem i dopilnowaniem przestrzegania tych środków; sposoby, jakich zechcą w téj mierze użyć, zostawiają się ich ocenieniu, z stósownym i ludzkim względem na indywidualne stósunki. Nadto władza policyjna dozierać będzie wszystkich tych środków zachowawczych.

Gdy w czasie trwającego odosobnienia izby chorego, przyjdzie któréjkolwiek z odsobnionych z chorymi osób, opuścić mieszkanie z słusznych powodów; może to nastąpić tylko z wiedzą i zezwoleniem Kommissyi zdrowia lub upoważnionéj przez nię osoby, do któréj należéć będzie urządzenie oczyszczenia wyiść mającego, zanim mu wolna kommunikacja dozwoloną być może. Toż samo rozumi się o wszystkich tych, ktorymby dla nagłych okoliczności lub w innych osobistych interesach wypadało być koniecznie u chorego na Cholerę lub u będących przy nim osób w odosobnioném pomieszkaniu i wejść z nimi w kommunikacją. Tylko odwiedzającym chorego lekarzom i xiężom wolno każdego czasu, bez poprzedniczego zezwolenia Kommissyi zdrowia, to samo człon-

selbst, welche von Amtswegen in der Krankenwohnung zu thun haben, sowohl zum Eintritte in dieselbe, als zu der ungehinderten Entfernung aus derselben befugt, und nur auf ihre Amtspflicht verbunden, unmittelbar nach jedem solchen Besuche sich und ihre Kleider vorschriftsmäßig zu reinigen.

Die Absonderung der Krankenwohnung dauert so lange, als der Kranke sich darin befindet, und bis nach seiner Entfernung daraus oder nach seiner durch den Arzt erklärten völligen Genesung, die Reinigung sowohl seiner als aller mit ihm abgesondert gewesenen Personen, auch die der Wohnung und der Effekten vollständig und gründlich unter amtlicher Aufsicht bewirkt worden ist.

c) wenn der Kranke in das Hospital gebracht wird.

§. 15. Kann der Kranke dagegen in seiner Wohnung nicht bleiben, und wird derselbe nach §. 12. Behufs seiner Behandlung in eine Heilanstalt gebracht; so unterliegen alle Personen, welche mit ihm seit seiner Erkrankung in näherer Verbindung gestanden, z. B. ihm die vorläufige Hülfe geleistet haben, so wie die von ihm seitdem bewohnten Räume und gebrauchten Effekten, nur einer gründlichen Reinigung und Desinfektion, ehe den Ersteren der freie Verkehr mit andern Personen verstattet werden kann, oder die Letzteren zur anderweitigen Benutzung freigegeben werden dürfen.

Desinfektions-Anstalten.

§. 16. Die in den voranstehenden §§. 14. und 15. verordneten Desinfektionen der Personen, ihrer Effekten rc., können zwar an Ort und Stelle und sogleich durch den Schutzkommissionsarzt oder unter Aufsicht eines Deputirten der Schutzkommission, von einem andern Sachverständigen vollführt werden; es wird aber am zweckmäßigsten seyn, an jedem Orte, wo es nur immer ausführbar ist, ein oder mehrere Desinfektions-Büreaus zu organisiren und besondere Desinfektions-Kommissionen unter der Leitung der Polizei- oder Kommunalbeamten, und unter der Mitwirkung eines Apothekers oder sonstigen Sachverständigen zu ernennen, unter deren amtlicher Aufsicht dieses Geschäft auf jedesmaliges Erfordern der Sanitätskommission, theils

kom samejże Kommissyi, mającym z urzędu do czynienia w pomieszkaniu chorego, tak wchodzić do niego, jakoteż wychodzić z niego bez przeszkody, obowiązkiem ich tylko jest, ażeby zaraz po każdém odwiedzeniu siebie i odzież według przepisu czyścili.

Odosobnienie pomieszkania chorego trwa tak długo, dopóki się tenże w niém znajduje, i dopoki po jego oddaleniu się z tegoż lub po jego zupełnem przez lekarza zadeklarowaném wyzdrowieniu, nie nastąpi zupełne i dokładne, pod urzędowym dozorem, oczyszczenie tak jego jakoteż wszystkich osób, które z nim były odosobnione, niemniéj pomieszkania i rzeczy.

c) gdy się chorego oddaje do szpitala.

§. 15. Jeżeli zaś chory niemoże pozostać w swojém mieszkaniu, i zostaje według §. 12. dla kuracyi oddanym do szpitala; wówczas wszystkie osoby, które z nim od czasu jego zachorowania miały styczność, np. niosły mu tymczasowy ratunek, równie jak dotychczasowe jego mieszkanie i rzeczy, których potrzebował, ulegają tylko dokładnemu oczyszczeniu, zanim pierwszym dozwoloną być może wolna kommunikacja z innemi osobami, lub zanim ostatnie mogą znowu być użyte.

Biora czyszczenia.

§. 16. Przepisane w poprzednich §§. 14. i 15. czyszczenia osób, ich rzeczy i t. d., mogą wprawdzie na miejscu i niebawnie przez lekarza Kommissyi zachowawczéj lub pod dozorem deputowanego tejże Kommissyi, przez innego znawcę być uskutecznione; byłoby jednak najdogodniéj, w każdém miejscu, gdzie to nastąpić może, urządzić jedno lub więcéj biur czyszczenia i mianować oddzielne Kommissje czyszczenia pod sterem urzędnika policyjnego lub kommunalnego, z przybraniem aptekarza lub innego znawcy, pod których urzędowym dozorem odbywać się będzie czyszczenie na każde żądanie Kommissyi zdrowia,

an Ort und Stelle, theils in besonders dazu eingerichteten Lokalen vollführt wird. Die Kosten des Desinfektionsverfahrens werden lediglich von der Kommune getragen.

Verpflegung abgesonderter Personen.

§. 17. Dafür, daß es den Bewohnern isolirter Räume an den nöthigen Bedürfnissen nicht fehle, hat die betreffende Sanitätskommission zu sorgen und solche Einrichtungen zu treffen, daß sie von diesen Bedürfnissen regelmäßig unterrichtet werde. Jede unmittelbare Berührung zwischen den Abgesonderten und denen, welche ihnen die Bedürfnisse zutragen, ist jedoch zu vermeiden.

Fehlt es den Isolirten an den nöthigen Geldmitteln, so hat die Kommune denselben die nothwendigen Lebensbedürfnisse, mit Einschluß der Arzneien, vorschußweise, und im Fall wirklicher Armuth, unentgeldlich zu liefern.

Die etwanige nähere Erörterung darüber ist jedenfalls bis zur Aufhebung der getroffenen polizeilichen Maaßregeln auszusetzen.

Behandlung der Leichen; Entfernung der Angehörigen.

§. 18. Die Leichname der in Privatwohnungen an der Cholera Verstorbenen sind, sobald die ärztliche Anerkennung des wirklich erfolgten Todes statt gefunden hat, in besondere möglichst isolirte Räume zu bringen und bis zur Beerdigung nach der Desinfektions-Instruktion zu behandeln.

Jede desfallsige Anordnung des Kommissionsarztes muß pünktlich befolgt werden. Die mit dem Verstorbenen in Gemeinschaft gewesenen Angehörigen, müssen gleich nach dem erfolgten Tode desselben aus dem Krankenzimmer entfernt und nöthigenfalls bis nach gänzlicher Reinigung des Letzteren anderweitig untergebracht werden.

Beerdigung der Todten.

§. 19. Die Beerdigung der an der Cholera Verstorbenen darf vor Ablauf der allgemein gesetzlich bestimmten Zeit nur dann erfolgen, wenn der Arzt die dringende Nothwendigkeit der frühern Beerdigung pflichtmäßig bescheinigt. Sie geschieht unter Beob-

bądź na miejscu, bądź w urządzonych tym końcem lokalach. Koszta czyszczenia gmina ponosi.

Opatrywanie w żywność osób odosobnionych.

§. 17. Kommissja zdrowia starać się o to winna, żeby mieszkańcom miejsc odosobnionych niezbywało na nieuchronnych życia potrzebach, i tak rozporządzić, żeby o tych potrzebach zawsze była uwiadomianą. Unikać atoli należy wszelkiéj bezpośredniéj styczności między odosobnionymi a tymi, którzy im potrzeby donoszą.

Jeżeli osoby odosobnione niemają na to pieniędzy, powinna im gmina dostarczać potrzeb życia, równie jak lekarstw, sposobem awansu, a jeżeli są prawdziwie ubogiemi, bezpłatnie.

Bliższe tego dochodzenie można zawiesić aż do uchylenia zarządzonych środków policyjnych.

Obchodzenie się z trupami; oddalenie należących.

§. 18. Zwłoki osób zmarłych na Cholerę w prywatnych mieszkaniach, należy przenieść do oddzielnych ile możności odosobnionych miejsc, po uznaniu przez lekarza rzeczywistéj śmierci, i obchodzić się z niemi według przepisów Instrukcyi czyszczenia.

Wszelkie rozporządzenie lekarza Kommissyi powinno być ściśle wypełnione. Należących, którzy mieli styczność z nieboszczykiem, trzeba zaraz po nastąpionéj śmierci oddalić z izby, w któréj chorował, i w razie potrzeby gdzieindziéj pomieścić, dopóki taż niezostanie zupełnie przeczyszczoną.

Chowanie zmarłych.

§. 19. Pogrzebanie zmarłych na Cholerę może przed upłynieniem oznaczonego prawem w powszechności czasu tylko wtenczas upłynąć, gdy lekarz naglącą potrzebę wcześniejszego pochowania z urzędu poświadczy. Odbywa się

achtung der von den Sanitätskommissionen vorzuschreibenden Vorsichtsmaaßregeln in der Regel nach eingetretener Dunkelheit, und erfolgt auf den gewöhnlichen Kirchhöfen, sofern dieselben entweder außerhalb des Orts oder in nicht sehr eng umbauten Theilen desselben liegen. Wo dies nicht der Fall ist, müssen die Orts- oder Kreis-Sanitätskommissionen im Voraus für die Ermittelung und Befriedigung anständiger Beerdigungsplätze, für deren Abtheilung nach den etwa vorhandenen verschiedenen Religionspartheien und für ihre Einweihung, nach dem Ritus der betreffenden Konfession, sorgen. Die Särge müssen verpicht werden, und die Gräber, wo möglich, eine Tiefe von mindestens 6 Fuß erhalten. Für diejenigen Personen, welche die Leichen behandeln und einsargen, gelten dieselben Vorschriften, wie für diejenigen, welche mit Cholerakranken in Gemeinschaft gestanden haben.

takowe przy zachowaniu środków ostrożności, jakie przez Kommissje zdrowia będą przepisane, zwykle w porze ciemnéj, i następuje na zwyczajnych cmentarzach, skoro te albo zewnątrz miasta lub wsi, lub w niezbyt ciasno zabudowanych częściach się znajdują. Gdzie téj sposobności niema, powinny Kommissje miejscowe lub powiatowe zdrowia zawczasu postarać się o wynalezienie i ogrodzenie przyzwoitych miejsc do chowania zmarłych, o oddzielenie ich stósownie do zachodzącej różnicy wyznań religijnych i o ich poświęcenie podług ich obrządków. Trumny trzeba smołą zalać, a doły powinny być najmniéj 6 stóp głębokie. Dla osób, które mają do czynienia z trupami i oneż do trumny składają, ważnemi są te same przepisy, jak dla tych, które z chorymi na Cholerę miały styczność.

Besondere Anstalten in Hospitälern.

§. 20. In den Krankenanstalten müssen die Kranken, sobald sie für genesen erklärt, und der vollständigen Reinigung ihrer Personen und Effekten unterworfen worden sind, noch auf mehrere Tage in einen von den Krankenzimmern abgesonderten Raum gebracht und daselbst vor ihrer gänzlichen Entlassung beobachtet werden.

Die Krankenanstalten sind, wie sich von selbst versteht, nach der Aufnahme des ersten Cholerakranken zu sperren, und sodann erst nach völliger Räumung und demnächstiger Reinigung und Desinfektion aller Räume und Utensilien, wieder zu entsperren.

Szczególne urządzenia w szpitalach.

§. 20. W szpitalach, należy chorych, po zadeklarowaniu ich zdrowia, i zupełném oczyszczeniu ich osób i rzeczy, umieścić na kilka jeszcze dni w odosobnionnym od izb dla chorych lokalu i tamże uważać na nie nim zostaną wypuszczone.

Szpitale trzeba, jak rzecz sama okazuje, po przyjęciu pierwszego chorego na Cholerę zamknąć, i otworzyć je znowu dopiero po zupełném wyprzątnieniu i oczyszczeniu wszystkich przestworów i sprzętów.

Reiseverkehr im Inlande.

§. 21. Hinsichtlich des Reiseverkehrs im Inlande, bleibt es zwar im Uebrigen bei den Bestimmungen des allgemeinen Paß Edikts vom 22sten Juni 1817., doch werden für diejenigen Provinzen, in welchen die Cholera entweder zum Ausbruch gekommen ist, oder welche von derselben nahe bedroht sind, mit Bezug auf die Bestimmungen des §. 9., für jetzt folgende Modifikationen angeordnet:

Podróżowanie w kraju.

§. 21. We względzie podróżowania po kraju, pozostaje się wprawdzie wreszcie przy postanowieniach powszechnego edyktu paszportowego z dnia 22. Czerwca 1817.; wszakże dla tych prowincyy, w których Cholera albo wybuchła, lub od niéj blisko są zagrożone, stanowią się w związku z przepisami §. 9. na teraz następujące modyfikacje:

1) In den Pässen muß der Gesundheitszustand des Ausstellungsorts angegeben, und wenn letzterer zu den infizirten Orten gehört, zugleich erwähnt seyn, daß der Paßinhaber vor seiner Abreise den im §. 9. erwähnten Nachweis geführt habe.

2) Wer nicht paßpflichtig ist und eine Reise unternehmen will, auf welcher er eine oder mehrere Nächte außerhalb seines Wohnorts zubringt, muß, sofern er auf der Reise gesunde Orte berührt, mit einer von der Orts-Polizeibehörde unentgeltlich auszustellenden Legitimationskarte versehen seyn, in welcher der Name, Stand, Wohnort und das Alter des Inhabers, imgleichen der Gesundheitszustand des Ausstellungsorts anzugeben, und in infizirten Orten zugleich die Führung des im §. 9. vorgeschriebenen Nachweises zu erwähnen ist.

3) Oeffentliche Beamte jeder Art, welche sich auf Dienstreisen befinden, imgleichen kommandirte Militairpersonen und ganze Militairkommando's bedürfen keiner Legitimationskarten, sondern nur ihrer Dienstordre oder Marschroute, und auch diese ist bei solchen Beamten, zu deren gewöhnlichen Dienstverrichtungen Reisen in gewissen Bezirken gehören, z. B. Landräthe, Kreisphysiker, Grenzbeamten, Gendarmen, Postschirrmeister und Postillons, innerhalb dieser Bezirke, nicht erforderlich.

4) Pässe, wenn sie in sanitätspolizeilicher Hinsicht Gültigkeit behalten sollen, desgleichen die ad 2. gedachten Legitimationskarten, müssen an jedem Orte, wo der Reisende übernachtet, von der Orts-Polizeibehörde unter Angabe des Gesundheitszustandes visirt werden, und das Visa ist an infizirten Orten nur dann zu ertheilen, wenn der Reisende sich in einem cholerafreien Hause aufgehalten hat, und, soviel bekannt, nicht mit Cholerakranken in Kommunikation gewesen ist, oder wenn nachher (oder nach dem Aufenthalte in einem infizirten Hause) fünf Tage verstrichen sind.

1) W paszportach trzeba nadmienić o stanie zdrowia w miejscu wydanego paszportu, a a jeżeli takowe należy do zarażonych, wyrazić także, iż posiadacz paszportu przed swą podróżą złożył dowód w §. 9. wymieniony.

2) Kto nie jest obowiązanym mieć paszport, a chce przedsięwziąść podróż, w któréj jednę lub więcéj nocy za miejscem mieszkania przepędza, winien, przebywając zdrowe miejsca, mieć udzieloną od władzy policyjnéj bezpłatnie kartę legitymacyjną, w któréj wymienić należy nazwisko, stan, miejsce zamieszkania i wiek podróżującego, niemniéj stan zdrowia w miejscu wydanéj legitymacyi i złożony dowód według §. 9.

3) Publiczni urzędnicy wszelkiego rodzaju, będący w podróży służbowéj, to samo wojskowi kommenderowani i całe kommendy wojskowe niepotrzebują kart legitymacyjnych, lecz tylko rozkaz służbowy lub kartę drożną, a i ta nie jest potrzebną urzędnikom, do których zwyczajnego obowiązku należą podróże w pewnych obwodach, np. Radzcom Ziemiańskim, Fizykom powiatym, urzędnikom granicznym, żandarmom, konduktorom pocztowym i pocztylionom, wewnątrz tychże obwodów.

4) Paszporta, mając być ważnemi pod względem policyi zdrowia, to samo wspomnione pod 2. Karty legitymacyine, powinny byc wizowane w każdém miejscu, gdzie podróżny nocuje, przez władzę policyjną miejscową, z wymienieniem stanu zdrowia, i wizowanie w miejscach zarażonych ma być tylko wtenczas udzielone, gdy podróżny zostawał w wolnym od Cholery domu, i, ile wiadomo, nie miał styczności z chorymi na Cholerę, lub gdy potém (lub po pobycie w domu zarażonym) pięć dni upłynęło.

5) Denjenigen, welche weder mit einem solchergestalt eingerichteten Passe oder einer solchen Legitimationskarte versehen sind, sich auch nicht in dem sub Nro. 3 angegebenen Falle befinden, kann in jedem gesunden Orte der Aufenthalt verweigert werden.

Dem Ministerio des Innern und der Polizei bleibt die nähere Bestimmung überlassen, wann und in welche Provinzen oder Landestheile diese Modifikationen der allgemeinen Paßgesetzgebung, eingeführt werden, oder wieder aufhören sollen.

Reiseverkehr mit dem Auslande.

§. 22. Hinsichtlich des Eingangs von Reisenden aus dem Auslande werden zwar nach den Umständen besondere Bestimmungen für die Zukunft noch vorbehalten; für jetzt aber wird darüber Folgendes verordnet:

1) Alle über die Landesgrenzen, aus Ländern, in denen die Cholera herrscht, unmittelbar eingehende Personen, müssen nicht nur mit gehörigen Eingangspässen, nach Maaßgabe des Paß-Edikts vom 22sten Juni 1817., versehen seyn, sondern sich auch durch amtliche Bescheinigungen darüber ausweisen, daß sie aus gesunden Orten kommen, oder wenigstens in den letzten fünf Tagen ihrer Reise sich an gesunden Orten aufgehalten haben. In Hinsicht der über See ankommenden Personen genügt dasjenige, was in den §§. 29. und 30. angeordnet ist.

2) Bei Reisenden aus angesteckten Ländern, welche unmittelbar vor ihrem Eintritte ins Land durch Nachbarstaaten gekommen sind, in denen die Cholera noch nicht herrscht, und welche an ihren Grenzen ein gleiches Sicherungs-Verfahren angeordnet haben, soll für die Zulassung der Nachweis, daß sie daselbst die dieserhalb gemachten Anforderungen erfüllt haben, genügen, sofern ihre Pässe übrigens in Ordnung sind.

5) Osobom, ani opatrzonym w paszport tego rodzaju lub w takowąż kartę legitymacyjną, ani znajdującym się w przypadku pod Nr. 3. wyrażonym, może w każdém zdrowém miejscu pobyt być odmówionym.

Zostawia się decyzyi Ministerstwa Spraw wewnętrznych i policyi, do których prowincyy lub części kraju mają być zaprowadzone te modyfikacje powszechnego prawodawstwa paszportowego, lub znowu uchylone.

Podróżowanie z zagranicy.

§. 22. Co się tyczy przybywania podróżnych z zagranicy, zastrzegają się wprawdzie jeszcze w miarę okoliczności szczególne na przyszłość postanowienia; na teraz stanowi się co następuje:

1) Osoby, przybywające wprost z krajów, Cholerą dotkniętych, nietylko mieć powinny przyzwoite paszporta wchodowe, stósownie do edyktu paszportowego z dnia 22. Czerwca 1817., ale też wylegitymować się poświadczeniami urzędowémi, iż przybywają z miejsc zdrowych, lub że przynajmniéj w ostatnich pięciu dniach podróży znajdowały się w zdrowych miejscach. We względzie przybywających morzem osób dostatecznemi są przepisy w §§. 29. i 30.

2) Co do podróżnych z krajów zarażonych, którzy bezpośrednio przed swoim do kraju wjazdem przebywali sąsiedzkie kraje, w których jeszcze niema Cholery, a które przy granicach swych podobne zarządziły postępowanie, dostatecznym jest względem ich wpuszczenia dowód, iż dopełniły rozporządzeń w téj mierze, skoro zresztą paszporta ich są w porządku.

3) Für den unmittelbaren nachbarlichen Grenzverkehr genügt, in sanitätspolizeilicher Hinsicht, die sichere persönliche Kunde der diesseitigen Grenz-Polizei-Behörde, und der Ausweis des grenznachbarlichen Ortsvorstandes, über den dortigen Gesundheitszustand.

4) Allen Personen, die den vorstehenden Bestimmungen nicht zu entsprechen vermögen, ist der Eingang in das Land ganz untersagt.

5) Bei weiterer Fortsetzung der Reise gelten hinsichtlich der Ausländer dieselben Vorschriften, welche in §. 21. hinsichtlich der Inländer gegeben sind.

Waarenverkehr.

§. 23. Da die bisherigen Erfahrungen ergeben haben, daß durch Waaren, Briefe und Gelder eine Verschleppung der Krankheit nicht veranlaßt worden, so unterliegt der Waarenverkehr, unter der im §. 27. gemachten Ausnahme, so wenig an den Grenzen, als im Innern des Staats, einer Beschränkung. Da jedoch mit der ferneren Benutzung von Kleidungsstücken, Betten und ähnlichen Gegenständen, welche zum unmittelbaren Gebrauch von Cholerakranken gedient haben, so lange Gefahr verbunden ist, bis solche vollständig gereinigt und desinfizirt worden, so wird die Einbringung von bereits gebrauchten Betten und getragenen Kleidungsstücken, desgleichen von Lumpen, als Handelsartikel aus Ländern, in denen die Cholera herrscht, oder innerhalb der letzten zwei Monate geherrscht hat, ganz untersagt. Gegenstände dieser Art, welche die nach den vorstehenden Bestimmungen zuzulassenden Reisenden zu ihrem eigenen persönlichen Gebrauche bei sich führen, sind aber zum Eingange gestattet.

Für das Innere des Landes wird bestimmt, daß alle Gegenstände, welche mit Cholerakranken in unmittelbare Berührung gekommen sind, nicht eher wieder in den Verkehr kommen, oder von einem Orte zum andern versandt werden dürfen, bis die Reinigung, nach Anleitung der Desinfektions-Instruktion, erfolgt ist;

3) Co do bezpośrednich sąsiedzkich stósunków handlowych pogranicznych, dostatecznėm jest, pod względem policyi lekarskiéj, wywiedzenie się tutejszostronnéj władzy policyjnéj pogranicznéj względem tamecznego stanu zdrowia, i legitymacja w téj mierze zwierzchności miejscowéj pogranicza sąsiedzkiego.

4) Osobom niemogącym zadość uczynić poprzednim przepisom, wzbroniony jest zupełnie wstęp do kraju.

5) W dalszym ciągu podróży ważnemi są względem cudzoziemców przepisy, zawarte w §. 21. względem krajowców.

Handel towarami.

§. 23. Gdy dotychczasowe doświadczenia okazały, iż przez towary, listy i pieniądze nieudzieliła się Cholera, zaczém handel towarami, z zastrzeżeniem wyjątku w §. 27., niepodlega ścieśnieniu ani przy granicach, ani wewnątrz kraju. Że zaś z dalszém potrzebowaniem odzieży, pościeli i innych przedmiotów, które służyły do bezpośredniego użycia chorym na Cholerę, tak długo połączone jest niebezpieczeństwo, dopóki takowe niezostaną zupełnie oczyszczone, zaczém wprowadzanie używanéj już pościeli i odzieży, to samo płatów, jako artykułów handlowych z krajów, w których Cholera panuje, lub w ciągu ostatnich 2. miesięcy panowała, całkiém jest zabronione. Wolno natomiast wprowadzać przedmioty tego rodzaju, które mają przy sobie do własnego użycia osoby, mogące być podług poprzedniczych postanowień wpuszczonemi.

Dla kraju wewnątrz postanawia się, iż wszelkie przedmioty, które z chorymi na Cholerę miały styczność, niemogą znowu być użyte w handlu lub przesłane z jednego do drugiego miejsca, dopóki niebędą oczyszczone według przepisów instrukcyi czyszczenia; Kom-

dafür, daß dies ordnungsmäßig geschehe, sind die Sanitätskommissionen verantwortlich, und in der Voraussetzung, daß diese ihre Pflichten in dieser Beziehung vollständig erfüllen, wird der Verkehr mit den gedachten Gegenständen im Innern des Landes keinen weitern Beschränkungen unterworfen.

missje zdrowia odpowiedzialne są za należyte wykonanie tego, a przypuszczając, iż te powinności swoiéj w téj mierze dopełnią, handel takiemi przedmiotami wewnątrz kraju niepoddaje się pod żadne dalsze ograniczenia.

Bestimmungen für die inländische Flußschiffahrt:

a) im Allgemeinen.

§. 24. Für die inländische Flußschifffahrt sind auf allen Wasserstraßen an bestimmten, von den Ober-Präsidenten zu bezeichnenden Punkten, genaue Revisionen des Gesundheitszustandes der auf den Schiffen befindlichen Mannschaft durch die Orts-Polizeibehörden oder andere geeignete, speziell damit beauftragte Beamte, und wo es möglich ist, unter Zuziehung eines Arztes, anzuordnen.

Jedem inländischen Flußschiffer muß von der Polizeibehörde seines Abgangsorts ein Gesundheitsschein ertheilt werden, in welchen die auf dem Schiffe befindliche Mannschaft mit verzeichnet wird, und welcher an jedem Revisionsorte visirt werden muß. Wenn Personen während der Fahrt von dem Fahrzeuge entlassen oder durch andere ersetzt werden, so darf dies nur unter Vorwissen der Polizeibehörde des Orts, wo die Entlassung oder der Wechsel statt findet, geschehen, und muß von derselben in den Gesundheitsschein unter Beidrückung des Amtssiegels eingetragen und zugleich bescheinigt werden, daß der Entlassene im unverdächtigen Gesundheitszustande gewesen sei.

Przepisy w względzie rzecznéj żeglugi krajowéj:

a) w ogólności.

§. 24. We względzie krajowéj żeglugi rzecznéj trzeba na wszystkich traktach wodnych w miejscach, przez Naczelnych Prezesów wskazanych, zarządzić ścisłe rewizje stanu zdrowia ludzi na statkach, przez władze policyjne miejscowe lub innych dogodnych, specjalnie do tego upoważnionych urzędników, z przybraniem lekarza, gdzie to być może.

Każdemu krajowemu szyprowi powinna władza policyjna miejscowa dać poświadczenie zdrowia, wymieniwszy w niém znajdującą się na statku czeladź; powinno być to poświadczenie w każdém miejscu rewizyi wizowane. Na przypadek iżby w ciągu żeglugi oddalić wypadło osoby lub zastąpić je przez inne, można to uczynić tylko za wiedzą władzy policyjnéj miejsca, gdzie oddalenie lub zmiana nastąpuje. Powinna ona wyrazić w poświadczeniu zdrowia, pod pieczęcią urzędową, iż oddalony znajdował się w niepodejrzanym stanie zdrowia.

b) In Erkrankungsfällen auf den Schiffen.

§. 25. Wenn auf einem Flußfahrzeuge während der Reise die Cholera ausbricht, so ist der Schiffer oder dessen Vertreter verpflichtet, dies der Polizei-Behörde des nächsten Orts, welchen er auf seiner Fahrt zu berühren hat, anzuzeigen, das Fahrzeug selbst aber noch in einiger Entfernung von diesem Orte anzuhalten. Von Seiten der gedachten Polizeibehörde ist sodann das Schiff sofort zu isoliren und unter Observation zu stellen, auch dafür zu sorgen, daß die Mannschaft mit

W przypadku choroby na statkach.

§. 25. Jeżeli na statku podczas żeglugi wybuchnie Cholera, powinnością szypra lub jego zastępcy donieść o tém władzy policyjnéj najbliższego miejsca, przez które ma przebywać, statek zaś zatrzymać jeszcze w niejakiéj odległości od tego miejsca. Rzeczona władza policyjna powinna statek niebawnie odosobnić i oddać pod obserwacją, starać się także o za-

deren etwanigen Bedürfnissen, unter den erforderlichen Vorsichtsmaaßregeln, versehen werde.

Die Freilassung des Schiffes erfolgt erst, wenn der Krankheitszustand auf demselben gehoben, die Mannschaft sammt ihren Effekten vorschriftsmäßig gereinigt und innerhalb 5 Tagen kein neuer Erkrankungsfall vorgekommen ist, was in dem Gesundheitsschein attestirt werden muß.

Nähere Bestimmung über die Gesungheitsscheine der Schiffer.

§. 26. Die Gesundheitsscheine der Schiffer müssen eine ausdrückliche Anweisung zur Befolgung desjenigen erhalten, wozu sie nach vorstehenden §§. 24. und 25. verpflichtet sind.

Desinfektion der Waaren auf Schiffen.

§. 27. Die auf einem Fahrzeuge, worauf die Cholera sich gezeigt hat (§. 25.), befindlichen Waaren, werden am Ausladeorte, soweit sie mit den Erkrankten in Berührung gekommen seyn können, was in jedem einzelnen Falle dem pflichtmäßigen Ermessen der Orts-Sanitäts-Kommissionen zur Beurtheilung überlassen bleibt, wie solche Gegenstände behandelt, welche sich in der Wohnung eines Cholerakranken befunden haben; sie dürfen daher den Empfängern nicht eher verabfolgt werden, bevor sie nicht durch die gedachten Kommissionen der vorschriftsmäßigen Desinfektion, und zwar in Ermangelung besonderer Lokale dazu, auf den Schiffen selbst, unterworfen worden sind.

Die Schiffsmannschaft muß sich am Orte der Ausladung ebenfalls einer nochmaligen Reinigung ihrer Personen unterwerfen, und auch das Schiff muß durch Abwaschen, Scheuern, Lüften und Räucherung gereinigt werden. Die Orts-Polizeibehörden haben auf die Beobachtung dieser Vorschriften zu wachen und in allen Fällen, wo es erforderlich ist, die Sanitäts-Kommissionen zum sofortigen Einschreiten aufzufordern.

opatrzenie ludzi w potrzeby, przy zachowaniu należytych środków ostrożności.

Statek tak długo jest pod dozorem, dopóki choroba nie ustanie na nim, ludzie wraz z rzeczami nie będą według przepisów oczyszczeni i w przeciągu 5 dni nikt na nowo niezachoruje, co w ateście zdrowia wyrazić należy.

Bliższe oznaczenia względem atestów zdrowia dla szyprów.

§. 26. Attesta zdrowia powinny wyraźnie przepisywać to, co szyprowie według §§. 24. i 25. zachować są obowiązani.

Czyszczenie towarów na statkach.

§. 27. Z towarami znajdującemi się na statku, na którym Cholera wybuchła, (§. 25.) należy w miejscu wyładowania, o ile mogły mieć styczności z chorymi, — co w każdym pojedynczym przypadku zostawia się sumiennemu uznaniu Kommissyi miejscowéj zdrowia — postępować jak z takiemi przedmiotami, które się w pomieszkaniu chorego na Cholerę znajdowały; a zatém nietrzeba ich wydawać, dopóki niebędą przez rzeczoną Kommissją według przepisu oczyszczone, i wprawdzie w niedostatku oddzielnych na to miejsc, na samych statkach.

Czeladź powinna także w miejscu wyładowania jeszcze raz być oczyszczoną, to samo statek należy oczyścić przez mycie, szorowanie, przewietrzanie i nakadzanie. Władze policyjne miejscowe winny czuwać nad dopełnieniem tych przepisów i we wszelkich przypadkach, gdzie potrzeba wymaga, wezwać Kommissje zdrowia do niezwłocznego działania.

Beobachtungs-Quarantaine der Seeschiffe und der aus dem Auslande kommenden Flußschiffe.

§. 28. Alle über See eingehenden Schiffe werden ohne Ausnahme einer viertägigen Beobachtungs-Quarantaine unterworfen. Nur in denjenigen Häfen, welche selbst von der Cholera ergriffen sind, ist es den Behörden gestattet, diese Observations-Quarantaine zu erlassen.

Eben so werden die Flußfahrzeuge, welche aus Gegenden des Auslandes kommen, wo die Cholera herrscht, an dem Eingangspunkte auf der Grenze fünf Tage hindurch unter Observation gestellt.

Behandlung derselben nach Beendigung der Quarantaine.

§. 29. Hat sich während dieser Observation kein bedenklicher Erkrankungsfall auf dem Schiffe ergeben, und hat dasselbe auch während der Reise keine Cholerakranken an Bord gehabt, worüber durch Einsicht der Schiffspapiere und Vernehmung des Schiffsführers und der Mannschaft, die möglichste Ueberzeugung gewonnen werden muß, so sind die Seeschiffe zur Praktik in dem Hafen, die eingehenden Flußfahrzeuge aber zur Fortsetzung ihrer Reise, zu verstatten.

Hat aber das Schiff Cholerakranke an Bord gehabt, kommt es mit selbigen an, oder zeigt sich diese Krankheit unter der Mannschaft oder den Reisenden während der Observations-Quarantaine; so ist damit bei den an der Grenze in Quarantaine liegenden Flußfahrzeugen nach §. 25., und bei den vor dem Hafen angekommenen Seeschiffen, nachdem der Kranke von dem Schiffe entfernt worden ist, nach Vorschrift des §. 27., jedoch mit der Maaßgabe zu verfahren, daß eine Desinfektion der in den Lagerungsräumen der Seeschiffe befindlichen Handlungsgüter niemals Statt findet.

Kwarantana okrętów i statków rzecznych płynących z zagranicy.

§. 28. Wszelkie morzem wchodzące okręty podlegają bez wyjątku czterodniowéj kwarantanie obserwacyjnéj. W tych tylko portach, w których Cholera panuje, mogą władze od niéj uwolnić.

Podobnież statki rzeczne, przybywające z okolic zagranicznych, dotkniętych Cholerą, zostawać muszą przy punkcie wchodowym na granicy przez pięć dni pod obserwacją.

Postępowanie z niemi po ukończeniu kwarantany.

§. 29. Jeżeli w czasie téj obserwacyi niewydarzył się jaki niebezpieczny przypadek choroby na statku, i jeżeli w ciągu żeglugi nieznajdował się na nim chory na Cholerę, o czém należy się jak najdokładniéj przekonać z papierów jego i z wybadania konduktora i czeladzi, wówczas można dozwolić okrętowi wbiegnienia do portu, a statkom rzecznym dalszéj żeglugi.

Jeżeli zaś byli na statku lub okręcie chorzy na Cholerę, jeżeli z nimi przybywa, lub jeżeli się pokaże ta choroba między czeladzią lub podróżnymi w czasie kwarantany obserwacyjnéj; wówczas należy, co się dotyczy zostających przy granicy w kwarantanie statków rzecznych, postępować według §. 25., a co do zawijających przed port okrętów, po oddaleniu chorego z okrętu, według przepisu §. 27., z tém jednakże zastrzeżeniem, iż oczyszczenie towarów w składach okrętowych nigdy nie ma miejsca.

Ausnahmen für ausländische Flußschiffer.

§. 30. Auf denjenigen Strömen, auf welchen die Handelsschiffahrt, in Folge der unter den betheiligten Uferstaaten darüber abgeschlossenen Vereinbarungen, für frei erklärt worden ist, sollen die fremden Schiffer, welche nicht Cholerakranke an Bord haben und ohne im Preußischen Gebiete ein- oder ausladen oder sonstigen Verkehr treiben zu wollen, lediglich die freie Durchfahrt in Anspruch nehmen, wider ihren Willen zu einer Observations-Quarantaine an der Grenze nicht angehalten werden.

Dergleichen Schiffern ist alsdann jedoch jedes Betreten der Ufer, selbst zum Behufe des Treidelns, zu untersagen; sie sind bei ihrem Eintritte in das Preußische Gebiet darüber zu vernehmen, ob sie unter diesen Bedingungen die Befreiung von der Observations-Quarantaine verlangen, und im Falle der Bejahung, mit einer besondern, während ihrer Durchfahrt auf dem Mastbaume zu führenden Flagge zu versehen, damit bei Erhebung der Gebühren und andern etwanigen Veranlassungen mit der gehörigen Vorsicht gegen sie verfahren werden könne.

Berlin, den 31sten Januar 1832.

Die wegen der Maaßregeln zur Abwehrung der Cholera niedergesetzte Immediat-Kommission.

Der Chef: v. Thile I.

Wyjątki dla zagranicznych statków rzecznych.

§. 30. Na rzekach, na których żegluga handlowa, w skutku umów zawartych w téj mierze między interessowanémi państwami nadbrzeżnémi, została wolną deklarowana, szyprowie zagraniczni, którzy nie mają na statku chorych na Cholerę i niechcąc na pruskiém territorium ani ładować lub wyładować lub w inne wchodzić związki, mają tylko użyć zamiar wolnéj przeprawy, niemają być wbrew swéj woli do kwarantany obserwacyjnéj na granicy zmuszani.

Takowym szyprom nie trzeba wówczas dozwalać wyjścia na brzegi, nawet w celu trelowania; wchodzących w kraj Pruski, należy się zapytać, czyli pod temi warunkami żądają uwolnienia od kwarantany obserwacyjnéj, i gdy na to przystają, trzeba im dać oddzielną banderę, która podczas żeglugi na maszcie powiewać powinna, ażeby przy odbieraniu opłat i innych wydarzeniach należytą ostrożność zachować można.

Berlin, dnia 31. Stycznia 1832.

Kommissja bezpośrednia dla środków ku odwróceniu Cholery wyznaczona.

Szef: Thile I.

Anweisung zum Desinfektions-Verfahren.

I. Mittel zur Desinfektion.

Die Mittel, welche den Ansteckungsstoff zu zerstören vermögen, sind verschieden nach der Verschiedenheit der zu reinigenden Gegenstände, und bestehen im Allgemeinen in:

A. Waschungen mit gewissen Flüssigkeiten,
B. Räucherungen und
C. Durchlüften der zu reinigenden Dinge.

A. Zu den Waschungen dienen:

1) Die starke Chlorkalksolution, bestehend aus einer Auflösung von 4 Loth Chlorkalk in einem Quart Wasser, die man von dem Rückstande abgießen kann;

2) die schwache Chlorkalksolution, aus einem Lothe Chlorkalk in einem Quart Wasser aufgelöst und von dem Rückstande abgegossen;

3) scharfe Aschenlauge;

4) Auflösung von weißer und grüner Seife in Wasser.

B. Die Räucherungen werden gemacht:

1) mittelst Chlorgas:

a) man nimmt 9 Theile gepulverten Kochsalzes, 8 Theile gepulverten Braunsteins und 16 bis 18 Theile konzentrirter Schwefelsäure. Das Pulver des Braunsteins reibt man in einem vertieften Gefäße von Glas, Porzellan oder Steingut, mit dem Kochsalze zusammen und gießt dann die Schwefelsäure nach und nach hinzu, indem man das Gefäß sanft bewegt, oder die Mischung mit einem thönernen Pfeifenstiele oder Glasstabe umrührt;

Wskazówka postępowania przy czyszczeniu.

I. Sposoby czyszczenia.

Sposoby, mogące zniweczyć zaród zaraźliwości są różne w miarę różności przedmiotów czyszczenia, i są w powszechności te:

A. Mycia pewnemi rozciekami,
B. Nakadzania i,
C. Przewietrzania rzeczy mających być czyszczonemi.

A. Do mycia używa się:

1) mocnéj solucyi chloranu wapna, składającéj się z rozczynu z 4 łutów chloranu wapna w kwarcie wody, którą można z osadu odlać;

1) lekiéj solucyi chloranu wapna, rozpuszczonego z łóta chloranu wapna w kwarcie wody i z osadu odlanego;

3) ostrego ługu z popiołu;

4) wody z rozpuszczonego wniéj białego i szarego mydła.

B. Nakadzania robią się:

1) za pomocą gazu chlorycznego:

a) bierze się 9 części utartéj na proszek soli kuchennéj, 8 części manganezu brunatnego i 16 do 18 części skoncentrowanego kwasu siarczanego. Proszek z manganezu brunatnego rozciera się w głębokiém naczyniu szklanném, porcelanowém lub fajansowém, z solą kuchenną, a potém dolewa się powoli do tego kwas siarczany, ruszając lekko naczyniem, lub mieszając tę massę pręcikiem glinianym od fajki lub szklannym;

b) wo nicht große Räume und große Massen mit Chlorgas zu durchräuchern sind, auch wo man Chlorkalk in hinreichender Menge haben kann, ist folgendes Verfahren zu empfehlen: Man vermischt 2 bis 3 Theile konzentrirter Salzsäure von 1150 mit einem Theile Chlorkalk, indem man den letztern nach und nach in ein hinlänglich tiefes Glas oder Gefäß von Porzellan oder Steingut, in welchem die Salzsäure enthalten ist, schüttet und dabei das Glas bewegt.

2) Mittelst salpetersaurer Dämpfe. In eine Schaale von Glas, Porzellan oder Steingut, schüttet man einen Theil gepulverten Salpeters, und gießt mit gehöriger Vorsicht nach und nach etwas mehr, als die Hälfte weißer oder nicht sehr braun gefärbter konzentrirter Schwefelsäure (Vitriolöl) hinzu, indem man das Gemisch von Zeit zu Zeit mit einem Stabe von Glas oder mit einem thönernen Pfeifenstiel umrührt. Die bei diesem Verfahren sich entwickelnden Dämpfe sind von weißer Farbe, und können ohne sonderliche Beschwerde eingeathmet werden. Sollte man sich zum Umrühren eines aus Metall oder Holz bestehenden Stabes bedienen, so würden für die Lungen sehr schädliche schweflichte und salpetrigsaure Dämpfe entstehen.

C. Das Durchlüften geschieht, indem man die zu reinigenden Gegenstände einer freien Zugluft aussetzt.

II. Verfahren bei der Desinfektion.

A. Desinfektion der Personen.

Diese findet Statt:

1) bei den von der Cholera Genesenen;

2) bei den mit den Cholerakranken (in ihren Wohnungen oder in den Heilanstalten) abgesondert gewe-

b) gdzie nie ma znacznych przestrzeni i wielkich mass do wykadzania gazem chlorycznym, niemniéj gdzie można mieć chloran wapna podostatkiem, dobrze jest użyć tego sposobu: zmieszać 2 do 3 części skoncentrowanego kwasu solnego z 1150 z jedną częścią chloranu wapna, sypiąc ostatni powoli w należycie głęboki słojek lub naczynie porcelanowe lub fajansowe, w którém się kwas solny znajduje, ruszając naczyniem.

2) Za pomocą pary z kwasu saletrzanego. Sypie się w naczynie szklanne, porcelanowe lub fajansowe, jednę część sproszkowanéj saletry, i dolewa się do tego z przynależną ostrożnością powoli trochę więcéj nad połowę białego lub nie bardzo zbrunatnionego skoncentrowanego kwasu siarczanego (oléj witriolowy), mieszając massę tę często prącikiem szklannym lub glinianym od fajki. Białą stąd parę można w siebie z łatwością wciągać. Używanie do mieszania prącików kruszczowych lub drewnianych, sprowadziłoby bardzo szkodliwą dla płuc siarkową i saletrzanokwaśną parę.

C. Przewietrzanie uskutecznia się przez wystawienie przedmiotów mających być czyszczonemi na wolny przewiew powietrza.

II. Postępowanie przy czyszczeniu.

A. Czyszczenie osób.

Temu podlegają:

1) osoby, które wyszły z choroby Cholery;

2) osoby, które były z chorymi na Cholerę (w ich mieszkaniach lub szpitalach) odo-

sonen, den Wärtern und Angehörigen der Kranken, die mit ihnen zusammen geblieben sind;

3) bei denen, die auch nur kürzere Zeit zu den Kranken gekommen sind, wie z. B. den Aerzten, Geistlichen, den Mitgliedern der Schutzkommissionen, so wie denjenigen Personen, welche die Wohnung vor der Sperre verlassen wollen, und überhaupt allen, welche mit den Kranken in Verbindung gekommen sind;

4) bei den Cholerakrankenträgern und Todtengräbern;

5) bei denjenigen Personen, welche sich auf Schiffen befinden, auf denen während der Reise (oder während der Observations-Quarantaine) Cholerakranke vorgekommen sind.

Das Verfahren selbst besteht in Folgendem:

ad 1. Personen, welche von der Cholera genesen sind, müssen in Seifwasser gebadet oder wenigstens über den ganzen Körper vollständig abgewaschen werden. Ihre Kleidung muß auf die weiter unten angegebene Weise desinfizirt werden.

ad 2. Personen, welche mit den Kranken abgesondert waren, unterliegen demselben Verfahren.

ad 3. Personen, die nur kurze Zeit in der infizirten Wohnung sich aufgehalten haben, müssen, bevor sie dieselbe verlassen, die Hände und das Gesicht mit gewöhnlichem Seifenwasser waschen. Hierauf werden die Kleidungsstücke, einschließlich die Kopfbedeckung mit salpetersauren Dämpfen oder bei gehöriger Vorsicht mit Chlorgas einige Minuten lang durchräuchert, wozu ein Loth Salzsäure und ein Quentchen Chlorkalk mehr als hinreichend ist.

ad 4. Die Cholerakrankenträger und Todtengräber müssen sich nach jedesmaliger Beendigung ihres Geschäftes mit der schwachen Chlorkalk-Solution waschen, worauf ihre Kleidungsstücke, wie sub

sobnione, posługacze i należący chorych, którzy z nimi razem zostawali;

3) osoby, które chociaż tylko na krótki czas bywały u chorych, np. lekarze, xięża, członki Kommissyy zachowawczych, równie jak te osoby, które chcą opuścić mieszkanie przed zamknięciem onegoż, i zgoła wszystkie osoby, które z chorymi w styczności zostawały;

4) osoby, które się trudniły noszeniem chorych i grzebaniem zmarłych;

5) osoby, znajdujące się na statkach, na których podczas żeglugi (lub w ciągu kwarantany obserwacyjnéj) chorował kto na Cholerę.

Postępuje się w tym sposobie:

ad 1. Osoby, które wyszły z Cholery, powinny wziąść kąpiel z mydlin lub przynajmniéj należy je obmyć po całém ciele. Odzież ich trzeba oczyścić podług niżéj opisanego sposobu.

ad 2. Z osobami, które były z chorymi odosobnione, podobnież się postępuje.

ad 3. Osoby, które krótki tylko czas zostawały w zarażoném mieszkaniu, powinny, zanim je opuszczą, obmyć ręce i twarz zwyczajną wodą mydlaną. Potém wykadza się przez kilka minut odzież parą z kwasu saletrzanego lub przy należytéj ostrożności gazem chlorycznym, do czego łót kwasu siarczanego i kwintel chloranu wapna nad miarę wystarcza.

ad 4. Osoby, używane do noszenia chorych na Cholerę i do grzebania zmarłych, powinnny zawsze po ukończeniu takiéj czynności obmyć się lekką solucją chloranu

3. angegeben, zu durchräuchern sind. Auch müssen dieselben, wenn die Umstände es gestatten, von Zeit zu Zeit ein lauwarmes Seifenbad nehmen.

ad 5. Bei den Personen, die sich auf Schiffen befinden, wo Cholerakranke vorgekommen sind, ist das sub Nro. 4. angegebene Verfahren zu beobachten.

Anmerkung. Die Leichen von an der Cholera Verstorbenen werden, mit Freilassung des Gesichts, in große Bettücher eingeschlagen, die in eine starke Chlorkalk-Solution getaucht sind.

B. Desinfektion der Wohnungen.

Die Wohnungen müssen theils, während die Kranken sich in denselben befinden, öfters gereinigt, theils, nachdem die Kranken deraus entfernt sind, gründlich desinfizirt werden.

1) Verfahren, während die Kranken sich in den Wohnungen befinden.

In den Zimmern, in welchen Cholerakranke liegen, sind täglich vorzunehmende salpetersaure Räucherungen besonders zu empfehlen. Statt derselben kann man auch Tücher, welche in die starke Chlorkalk-Solution getaucht sind, im Zimmer aufhängen. Zu demselben Zwecke ist auch folgende Vorrichtung brauchbar:

ein aus Latten angefertigter, etwa 6 Fuß langer und 3 Fuß breiter auf Füßen stehender Rahmen wird mit Leinwand überspannt, die alle zwei Stunden mit der starken Chlorkalk-Solution mittelst eines Borstenpinsels überstrichen wird. Hierdurch wird eine schwache und allmählige Räucherung bewirkt, welche den Lungen nicht beschwerlich ist. Will man dieselbe verstärken, so darf man die Leinewand nur mit dem in Essig getauchten Pinsel überstreichen.

Anmerkung. Rathsam ist es, dergleichen Räucherungen von Zeit zu Zeit auch in den übrigen nicht abgesonderten Räumen der Häuser, in welchen

wapna, poczém trzeba ich odzież, jak się ad 2. powiedziało, wykadzić. Powinny także, gdy tego okoliczności dozwolą, kąpać się niekiedy w mydlinach.

ad 5. Co do osób, znajdujących się na statkach, na których byli chorzy na Cholerę, postępuje się jak przepisano pod Nr. 4.

Przypis. Zwłoki zmarłych na Cholerę, zawijają się, twarz wyjąwszy, w wielkie prześcieradła, zmoczone w mocnéj solucyi chloranu wapna.

B. Czyszczenie mieszkań.

Mieszkania, dopóki w nich są chorzy, trzeba często przeczyszczać, a po opuszczeniu ich przez chorych, zupełnie oczyścić.

1) Postępowanie podczas znajdowania się chorych w mieszkaniach.

W izbach, w których leżą chorzy na Cholerę, szczególniéj używać trzeba wykadzania kwasem saletrzanym. Zamiast tego można rozwieszać w izbach szmaty (chusty) w mocnéj solucyi chloranu wapna omoczone. W tym celu można użyć następującego przyrządzenia:

na zrobioną z łat, około 6 stóp długą i 3 stopy szeroką, na nogach stojącą ramę rozpina się płótno, które co 2 godziny pociera się pęzlem z szczeciny, w mocnéj solucyi chloranu wapna maczanym. To sprawia lekkie i powoli rozwijające się nakadzenie, które płuc nierazi. Chcąc takowe mocniejszém uczynić, trzeba tylko płótno pęzlem w occie omoczonym natrzeć.

Przypis. Dobrze jest, wykadzać tym sposobem od doby do doby także inne nieodosobnione lokalności domów, w których się

sich Cholerakranke befinden, vorzunehmen. Alle von den Kranken ausgeleerten Materien müssen baldigst fortgeschafft, und die Geschirre, in denen sie enthalten waren, mit der starken Chlorkalk-Solution ausgespült werden. In Häusern, wo keine Cholerakranke sich befinden, sind indessen solche Räucherungen zwecklos und deshalb zu widerrathen, da sie blos als Desinfektions- nicht als Schutzmittel dienen können und sollen.

chorzy na Cholerę znajdują. Wszelkie wypróżnienia chorych trzeba jak najśpieszniéj wynosić, a naczynia, używane do nich, mocną solucją chloranu wapna wypłukiwać. W domach, w których niema chorych na Cholerę, na nic się nieprzydadzą takie wykadzania i dla tego się odradzają, mogąc tylko skutkować jako środki czyszczenia, nie zaś jako środki zachowawcze.

2) Verfahren, nachdem die Kranken aus den Wohnungen entfernt sind.

Solche Wohnungen werden mit den in ihnen befindlichen Meubeln und andern Effekten, bei geschlossenen Thüren und Fenstern, mit Chlorgas stark durchräuchert. (Metallsachen können vorher aus den Wohnungen entfernt oder mit Oel überstrichen werden, da selbst echte Vergoldungen durch Chlorgas anlaufen.) Auf ein Zimmer, welches 20 Fuß tief, 15 Fuß breit und 10 Fuß hoch ist, mithin 3000 Kubikfuß enthält, nimmt man ein Gemenge von 16 Loth Braunstein, 18 Loth Kochsalz und 36 Loth Schwefelsäure.

Nach vollendeter Räucherung wird das Zimmer einige Stunden hindurch dem Zugange der freien Luft ausgesetzt, ehe es zum Aufenthalte von Menschen benutzt werden darf.

Sodann werden Thüren, Fenster, Fußböden und überhaupt alles nicht polirte, lackirte oder gebeizte Holzwerk mit Lauge gescheuert.

Anmerkung. Die Räume in den Schiffen, in denen sich Cholerakranke befinden oder befunden haben, unterliegen demselben Desinfektions-Verfahren wie die Wohnungen. Doch sind in letzterm Falle die Chlorräucherungen noch stärker vorzunehmen, und mehreremals, 3 Tage hinter einander, zu wiederholen.

2) Postępowanie po opuszczeniu mieszkań przez chorych.

Mieszkania takowe wraz z znajdującemi się w nich meblami i innemi rzeczami, trzeba mocno wykadzać gazem chlorycznym przy zamkniętych drzwiach i oknach. (Rzeczy z kruszców mogą być wprzód z pomieszkań usunięte, prawdziwe bowiem nawet pozłoty od gazu chlorycznego śniedzieją.) Na jednę izbę, długą 20, szeroką 15, wysoką 10 stóp, a zatém zawierającą 3000 stóp kubicznych, bierze się mięszaniny z 16 łótów manganezu brunatnego, z 18 łótów soli kuchennéj i 36 łótów kwasu siarczanego.

Po nakadzeniu trzeba żeby izba miała przez kilka godzin wolny przewiew powietrza, zanim kto w niéj zamieszka.

Potém obmywa się ługiem drzwi, okna, podłogę i zgoła wszystkie rzeczy z drzewa, które nie są polerowane, lakierowane lub bejcowane.

Przypis. Wewnętrzne miejsca na statkach, w których znajdują się lub znajdowali chorzy na Cholerę, muszą być podobnie czyszczone jak mieszkania. W ostatnim jednakże przypadku wykadzania chlorem powinny jeszcze być mocniejsze, i kilkakrotnie, przez trzy ciągle dni powtarzane.

C. Desinfektion der Betten, Kleider und sonstigen Effekten, welche mit den Kranken in unmittelbare Berührung gekommen sind.

1) Betten:

a) Federbetten. Diese werden zuerst einige Stunden hindurch in einem verschlossenen Raume mit Chlorgas durchräuchert, alsdann aufgeschnitten, die Federn gekesselt und hierauf dem Zutritte der freien Luft ausgesetzt.

b) Matratzen werden wie die Betten in einer verschlossenen Kammer mit Chlor stark durchräuchert, und sodann dem Zutritte der freien Luft ausgesetzt.

Seegras, Heu, Heckerling und dergl., wenn solche zum Ausstopfen der Matratze gebraucht worden sind, werden am besten verbrannt. Eben so das Stroh aus den Strohsäcken.

c) Wollene Decken werden in einem verschlossenen Raume stark mit Chlorgas durchräuchert, und hierauf sorgfältig gewaschen oder wo möglich gewalkt.

d) Das Bettzeug muß zuerst in der schwachen Chlorkalk-Solution, drei Stunden hindurch, eingeweicht und sodann gewaschen und ausgespült, oder wenigstens mit einer starken Lauge sorgfältig und gründlich gereinigt werden.

2) Kleidungsstücke:

a) Leinene Kleidungsstücke und Wäsche werden wie Bettzeug behandelt.

b) Wollene und baumwollene nicht waschbare Zeuge, Pelzwerk u. dgl., werden in einem verschlossenen Raume stark mit Chlorgas oder mit salpetersauren Dämpfen durchräuchert und sodann durchlüftet. Die waschbaren Zeuge dagegen werden mit Seife gewaschen.

C. Czyszczenie pościeli, odzieży i innych rzeczy, które bezpośrednią miały styczność z chorymi.

1) Pościel:

a) Pościel z pierza. Ta wykadza się wprzód przez kilka godzin w zamkniętém miejscu gazem chlorycznym, potém się rozpruwa, pierze czyści się w kotle a potém wystawia się na wolne powietrze.

b) Materace podobnie jak pościel wykadzają się mocno chlorkiem w zamkniętéj komorze, a potém wystawiają się na wolne powietrze.

Życicę piaskową, siano i t. p. jeżeli niemi materace wypchane, najlepiéj spalić. To samo słomę z sienników.

c) Kołdry wełniane wykadzają się mocno gazem chlorycznym w zamkniętém miejscu, a potém trzeba je należycie wyprać lub jeżeli można wyfolować.

d) Powłoki, poszwy i t. p. trzeba wprzód w słabéj solucyi chloranu wapna przez trzy godziny wymoczyć a potém wyprać i wypłukać, lub przynajmniéj mocno ługiem troskliwie i należycie oczyścić.

2) Odzież:

a) Z płócienną odzieżą i bielizną postępuje się jak z poszwami i t. d.

b) Rzeczy wełniane lub bawełniane nie mogące być pranemi, futra i t. p. trzeba w zamkniętém miejscu mocno gazem chlorycznym lub parą z kwasu saletrzanego wykadzić a potém przewietrzyć. Do rzeczy mogących być pranemi trzeba mydła użyć.

c) Seidene Stoffe werden, wenn sie dieselbe ertragen, einer schwächeren Chlorräucherung unterworfen, jedenfalls aber durchlüftet.

d) Schuhe und Stiefeln und andere Bekleidungsstücke von Leder, müssen mit der schwachen Chlorkalk-Solution gewaschen und dann durchlüftet werden.

3) Sonstige Effekten, die mit den Kranken in unmittelbare Berührung gekommen sind:

a) Alle nicht polirte, lackirte oder gebeizte und mit Oelfarbe angestrichene Meubeln, z. B. Bettstellen, werden mit der schwachen Chlorkalksolution und darauf mit Wasser gewaschen.

b) Bett- und Fenstervorhänge, Fußdecken und dergleichen Dinge werden nach ihrer Beschaffenheit entweder blos geräuchert, oder geräuchert und gewaschen.

c) Leibstühle, Nachtgeschirre, Steckbekken werden mit der starken Chlorkalk-Solution ausgespült und hierauf mit Wasser und Sand oder mit Aschenlauge ausgescheuert.

d) Chirurgische u. s. w. Instrumente werden mit Seifenwasser abgewaschen und getrocknet.

e) Metallgeld wird mit Seifenwasser abgewaschen.

f) Bücher und andere Papiere werden bei der Durchräucherung des Zimmers der Einwirkung des Chlors ausgesetzt.

Anmerkung. Sachen ohne Werth, mit denen der Kranke in unmittelbare Berührung gekommen ist, müssen verbrannt oder tief vergraben werden.

D. Desinfektion der Waaren.

Von den Waaren, falls sie mit Cholerakranken in unmittelbare Berührung gekommen wären (§§. 27.

c) Jedwabie wykadzają się lekko chlorkiem, jeżeli to znieść mogą, na każdy przypadek trzeba je przewietrzyć.

d) trzewiki i bóty i inne rzeczy do ubioru ze skóry trzeba obmyć lekką solucją chloranu, a potém przewietrzyć.

3) Inne rzeczy, które miały bezpośrednią z chorymi styczność:

a) Wszystkie rzeczy nie polerowane, nielakierowane lub niebejcowane i farbą olejną nie powleczone np. pościel, myją się lekką solucją chloranu a potém wodą.

b) Firanki od łóżek i okien, dywany i t. p. rzeczy, trzeba w miarę tego, z czego są, albo tylko wykadzać, lub wykadzać i myć.

c) Stolce, urynały, naczynia podstawne trzeba płukać mocną solucją chloranu wapna, a potém wyszorować wodą i piaskiem lub ługiem z popiołu.

d) Instrumenta chirurgiczne i t. d. obmywają się w mydlinach i osuszają.

e) Pieniądze kruszcowe obmywają się w mydlinach.

f) Książki i inne papiery wystawiają się przy wykadzaniu izby na wpływ chlorku.

Przypis. Rzeczy bez wartości, z któremi chory niemiał bezpośredniéj styczności, trzeba spalić lub głęboko zakopać.

D. Czyszczenie towarów.

Z towarów, skoro miały styczność z chorującymi na Cholerę (§§. 27. i 29. Instrukcyi),

und 29. der Instruktion), bedürfen, besonders: Bett- und Schreibfedern, thierische Haare, Flachs, Hanf, Werg, Wolle und Baumwolle, rohe Häute und Felle, so wie Pelzwerk jeder Art, einer sorgfältigen Desinfektion. Diese wird bewirkt, indem sie mit Chlor durchräuchert und sodann gelüftet werden, wobei sie aus ihrer etwanigen Emballage herausgenommen und so gelagert werden müssen, daß sie sowohl dem Chlorgase als auch der Luft hinreichend ausgesetzt sind.

Bei den übrigen mit Cholerakranken in unmittelbare Berührung gekommenen Waaren genügt eine äußere Reinigung der Emballage, durch Abspülung der Fässer und Kisten mit Wasser, und Durchräucherung oder Vertauschung der abgenutzten, aus altem Tauwerke, Stricken, Matten, Packleinen u. dgl. bestehenden Emballagen, mit neuer Verpackung, unter welchen Mitteln den Umständen nach zu wählen ist.

E. Desinfektion der Kranken-Tragekörbe, Transport- und Leichenwagen; sie müssen stark mit Chlorgas durchräuchert und äußerlich mit der schwachen Chlorkalksolution abgewaschen werden.

Schluß-Anmerkung. Alle Räucherungen in verschlossenen Räumen müssen so vollzogen werden, daß die dabei beschäftigten Personen sich den Chlordämpfen nicht mit aussetzen. Letztere müssen sich daher, sobald die Dämpfe sich zu entwickeln anfangen, sogleich aus dem Räucherungslokale entfernen, auch selbes nicht eher wieder betreten, als bis durch Eröffnung der Thüren und hierauf der Fenster, die Dämpfe sich verzogen haben.

Berlin, den 31sten Januar 1832.

Die wegen der Maaßregeln zur Abwehrung der Cholera niedergesetzte Immediat-Kommission.

Der Chef: v. Thile I.

trzeba troskliwie czyścić mianowicie: Pierze i pióra do pisania, włosy (sierść) zwierzęce, len, konopie, pakuły, wełnę i bawełnę, surowe skóry i skórki, tudzież futra wszelkiego rodzaju. To jest trzeba je wykadzać chlorkiem a potém przewietrzać, wydobywając je tym końcem z opakowania, jeżeli są opakowane i tak ustawiając, iżby tak gaz chloryczny jakoteż powietrze miały do nich przystęp.

Co do innych towarów, które miały styczność z chorymi na Cholerę, dosyć jest zewnętrzne czyszczenie ambalaży (opakowania) przez spłukanie fas i skrzyń wodą, i wykadzenie lub zamienienie nadpsutyh ambalaży, złożonych z starych lin, powrozów, mat, pakowego płótna i t. p. na nowe opakowanie, co podług okoliczności wybierać należy.

E. Czyszczenie koszów do noszenia chorych, wozów do przewożenia rzeczy i trupów; trzeba je mocno gazem chlorycznym wykadzić i powierzchownie lekką solucją chloranu obmyć.

Przypis. Wszystkie wykadzania w zamkniętych miejscach tak trzeba uskutecznić, żeby zatrudnione tem osoby niewystawiały się na parę chloryny. Te więc, skoro para zacznie się rozwijać, powinny się z tego miejsca oddalić, i niewracać do niego, dopóki przez otwarcie drzwi a potém okien, para się nierozejdzie.

Berlin, dnia 31. Stycznia 1832.

Kommissja bezpośrednia wysadzona z powodu środków ku odwróceniu Cholery.

Szef: Thile I.